

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

**“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh.Xodjaeva
2026-yil 6-mart**

**60111000-GEOGRAFIYA VA IQTISODIY BILIM ASOSLARI TA’LIM
YO’NALISHI BITIRUVCHI KURS TALABALARI UCHUN “MAXSUS
(MAJBURIY) FANLARDAN”
YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYA SINOVLARI DASTURI VA
BAHOLASH MEZONI**

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar soha
Ta’lim sohasi: 110000 – Pedagogika
Ta’lim yo’nalishi: 60111000 – Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari

QO'QON-2026

Ushbu dasturda 60111000-Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari ta'lim yo'nalishi talabalari uchun "Tabiiy geografiya", "Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya", "Umumiy pedagogika", "Umumiy psixologiya" fanlari bo'yicha yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish tartibi, baholash mezonlari, savollari va o'quv adabiyotlar hamda elektron ta'lim resurslari ro'yxati keltirilgan.

Tuzuvchilar:	O.Q.Tobirov	Qo'qon davlat universiteti Geografiya va iqtisodiyot kafedrası mudiri, g.f.f.d.(PhD)
	O.M.Qoziboyeva	Qo'qon davlat universiteti Geografiya va iqtisodiyot kafedrası professori, g.f.d.(DSc)
	D.G'.Mo'minov	Qo'qon davlat universiteti Geografiya va iqtisodiyot kafedrası dotsenti, geografiya fanlari nomzodi
	X.O.Abdinazarova	Qo'qon davlat universiteti Geografiya va iqtisodiyot kafedrası dotsenti, geografiya fanlari bo'yichi falsafa doktori (PhD)
	N.R.Alimkulov	Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy pedagogika universiteti Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari. kafedrası mudiri, professor, geografiya fanlari doktori (DSc)
	Z.A.Xolmatova	Qo'qon davlat universiteti Pedagogika kafedrası mudiri, (DSc), professor
	D.A.Solieva	Qo'qon davlat universiteti Psixologiya kafedrası mudiri, professor, ps.f.n.
Taqrizchilar:	V.Yu.Isaqov	Qo'qon davlat universiteti Geografiya va iqtisodiyot kafedrası professori, biologiya fanlari doktori
	A.M.Jobborov	Qo'qon davlat universiteti Geografiya va iqtisodiyot kafedrası dotsenti, biologiya fanlari nomzodi
	A.N.Xoshimov	Qo'qon davlat universiteti Geografiya va iqtisodiyot kafedrası v.b. dotsenti, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
	F.S.Meliboyeva	Qo'qon davlat universiteti Geografiya va iqtisodiyot kafedrası katta o'qituvchisi, g.f.f.d.(PhD)
	N.Erkaboyeva	Qo'qon davlat universiteti Pedagogika va psixologiya fakulteti dekani, professor, p.f.d.

Qo'qon davlat universiteti Kengashining 2026-yil 6-mart 7-sonli - qarori bilan tasdiqlangan.

Tabiiy geografiya fanining mazmuni

Geografik fanlar rivojlanishining asosiy bosqichlarini, geografik qobiqning asosiy xususiyatlari, geografik qobiqning ko'ndalang va bo'ylama tuzilishi, geografik qobiqdagi harakatlar sabablari, geografik qobiqdagi asosiy qonuniyatlar; Umumiy yer bilimi fanining mazmuni, mohiyati, maqsadi va vazifalari, geografiya fanlari tizimida tutgan o'rni, koinot to'g'risidagi asosiy tushunchalar, geografik qobiqning tuzilishi, undagi harakatlar, geografik qobiqning rivojlanish tarixi; geografiya fanlarining tizimlarga bo'linishi, geografik qobiqni yuzlama va bo'ylama yo'nalishida tabaqalanish sabablari, geosferalarning tuzilishi va ularning geografik tarqalish qonuniyatlari, tabiiy hududiy majmualar va ularning tasnifi.

Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasi fanining maqsad va vazifalari, obykti va predmeti, tadqiqot usullari, rivojlanish tarixi, uning kelajak istiqbollari, tabiatini muhofaza qilish, tabiiy boyliklardan samarali foydalanish; materiklar va okeanlarning geografik o'rni, okean qismlari, relyefi va uning shakllari, iqlimi va iqlim mintaqalari, iqlimiga ta'sir ko'rsatuvchi omillari, ichki suvlari tarkibidagi ko'llar, daryolar, suv omborlari, yer osti va usti suvlari, tabiat zonalari va ularning mintaqalar bo'yicha tarqalishi, okeanlarda shakllangan arxipelaglar, orollar va ularning turlari, yarimorollar, qo'ltiq va bo'g'ozlar, okeanlar, dengizlarning materik tabiiy sharoitiga ta'siri; Materiklar va okeanlarning tabiiy sharoiti, tabiatidan foydalanish tamoyillari va metodlari hamda ularni tabiiy geografik rayonlashtirish va ular tarkibidagi tabiat komponentlariga qiyosiy tavsif.

O'rta Osiyo va O'zbekiston tabiiy geografiyasi fanlarining maqsad va vazifalari, obykti va predmeti, tadqiqot usullari, rivojlanish tarixi, uning kelajak istiqbollari, tabiatini muhofaza qilish, tabiiy boyliklardan samarali foydalanish; O'rta Osiyo va O'zbekistonning tabiiy sharoiti, tabiatdan foydalanish tamoyillari va metodlari hamda ularni tabiiy geografik rayonlashtirish va ular tarkibidagi tabiat komponentlari; O'rta Osiyo va O'zbekiston tabiiy geografiyasi kurslarida tabiiy geografik rayonlarning geografik o'rni, relyefi va uning shakllanishi, iqlimi va iqlim mintaqalari, iqlimiga ta'sir ko'rsatuvchi omillari, ichki suvlari tarkibidagi ko'llar, daryolar, suv omborlari, yer osti va usti suvlari, tabiiy geografik rayonlashtirish masalalari, tabiiy geografik rayonlarga qiyosiy tavsif.

Tabiiy geografiya fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. "Arktika" so'zining ma'nosi nima?
2. "Atlas" atamasini fanga kim kiritgan?
3. "Baland Afrika"da qanday tog'lar joylashgan?
4. "Nilometr" qurilmasi qaysi daryo misolida kashf qilingan?
5. 1487-yilda Bartolomeu Diash qayerlarni o'rgandi?
6. 1497-1498-yillarda portugaliyalik Vasko-da Gama Afrikani qaysi tomondan aylanib o'tdi?
7. 1983-1985 yillardan keyin Orolga qaysi daryo suv quymay qo'ydi?
8. Afrkaning shimoli-g'arbida va janubi-g'arbida iqlim qanday bo'ladi?

9. Afrika hududi relyef xususiyatiga ko'ra necha qismga bo'linadi?
10. Afrika materigi dastlab qanday nomlangan?
11. Afrika materigi g'arbdan sharqqa necha km masofaga cho'zilgan?
12. Afrika materigi nechta yarimsharda joylashgan?
13. Afrika materigi qirg'oqlarining umumiy uzunligi qanchaga teng?
14. Afrika materigida nechta iqlim mintaqasi shakllangan?
15. Afrika materigidagi Nil daryosining uzunligi qancha?
16. Afrika materigini shimoli-sharqiy va sharqiy sohillarini qaysi okean suvlari yuvib turadi?
17. Afrika materigini shimoliy va g'arbiy sohillarini qaysi okean suvlari yuvib turadi?
18. Afrika materigining eng past yeri qayer?
19. Afrika materigining janubiy qismini eni qancha?
20. Afrika materigining maydoni qancha?
21. Afrika materigining shimoli-g'arbida iyul oyida o'rtacha harorat qancha?
22. Afrika qadimgi qaysi quruqlikning bir bo'lagi?
23. Afrika qanday qazilma qazib chiqarishda dunyoda birinchi o'rinda turadi?
24. Afrika tabiiy sharoitiga ko'ra necha qismga bo'linadi?
25. Afrika tabiiy sharoitiga ko'ra necha qismga bo'linadi?
26. Afrika tropik cho'llarida kunduzi havo harorati qanchagacha ko'tariladi?
27. Afrikada baobab daraxti qaysi tabiat zonasida o'sadi?
28. Afrikada o'suvchi yuksak o'simliklarning qanchasi endemik hisoblanadi?
29. Afrikada rudali foydali qazilmalarning ko'plab tarkib topishiga nima sabab bo'lgan?
30. Afrikada subekvatorial mintaqada yozgi yomg'irli mavsumning boshlanishi vaqtida o'rtacha harorat qancha bo'ladi?
31. Afrikadagi eng chuqur ko'l qaysi?
32. Afrikadagi Galana, Rufiji, Ruvuma daryolari o'z suvini qaysi havzaga quyadi?
33. Afrikadagi Juba, Uabe-Shabali daryolari qaysi tog'dan boshlanadi?
34. Afrikadagi o'rtacha yillik va oylik harorat nechaga teng?
35. Afrikadagi Omo daryosi o'z suvini qaysi havzaga quyadi?
36. Afrikadagi sho'r ko'llarni belgilang?
37. Afrikadagi Zvart tog'ining balandligi qanchaga teng?
38. Afrikaning asosiy ko'llarini toping?
39. Afrikaning chetki janubiy va shimoliy hududlari qaysi mintaqada joylashgan?
40. Afrikaning chetki janubiy va shimoliy hududlari qaysi mintaqada joylashgan?
41. Afrikaning Hind okeani havzasidagi eng yirik daryosi qaysi?
42. Afrikaning qadimgi kristall jinslari nimalarga boy?
43. Afrikaning qaysi o'lkasida yosh burmali tog'lar joylashgan?
44. Afrikaning qaysi qismida yog'in ko'p yog'adi?
45. Afrikaning qurg'oqchil hududlarida yagona suv manbai nimalar?
46. Afrikaning subtropik iqlim mintaqasida janubi-g'arbida iyul oyida harorat qancha bo'ladi?
47. Afrikaning subtropik iqlim mintaqasida janubi-g'arbida yanvarda harorat qancha bo'ladi?

48. Afrikaning tabiatini, aholisining urf-odatlarini, xo'jaligini, o'rganishda kimning o'rni bor?
49. Afrikaning tropik mintaqasida kechasi harorat qanchagacha pasayadi?
50. Alp o'tloqlari qancha balandlikdan boshlanadi?
51. Alp o'tloqlarida qanday tuproq tarqalgan?
52. Amazoniya hududidagi cho'kindi jinslar orasidan qanday qazilma konlari topilgan?
53. Amazoniyada o'sadigan daraxtlarni belgilang?
54. Amazoniyada yashaydigan hayvonlarni belgilang?
55. Amazoniyada yil bo'yi harorat necha gradus atrofida bo'ladi?
56. Amazonka daryo suvining "teskari oqish" hodisasi necha km yuqori oqimgacha kuzatiladi?
57. Amazonka daryosi nechta irmoqqa ega?
58. Amazonka daryosining kengligi qanchaga teng?
59. Amazonka havzasidai o'rmonlar egallagan hududlarga nima deb nom berilgan?
60. Amudaryo qaysi irmog'I quyilgandan keyin o'z nomini oladi
61. Amudaryoning suv to'plash havzasining maydoni necha ming kv km?
62. And tog' tizmasining meridional uzunligi qancha?
63. And tog'larida qanday hayvonlar uchraydi?
64. And tog'larining magmatik va metamorfik jinslarida qanday konlar mavjud?
65. Antarktidada chuchuk suvlarning qancha foizi zaxira sifatida muz holatda to'plangan?
66. Antarktida hududida nechta iqlim mintaqasi mavjud?
67. Antarktida materigi ichkarisidagi harorat nechadan yuqoriga ko'tarilmaydi?
68. Antarktida materigi zaminidan qanday foydali qazilmalar topilgan?
69. Antarktida materigidagi muz tagi relyefining necha foizi dengiz sathidan pastda joylashgan?
70. Antarktida materigiga nechta dengiz tutashib turadi?
71. Antarktida materigini kim kashf qilgan?
72. Antarktida materigining eng baland yeri (Elsuert tog'lari) qancha?
73. Antarktida materigining eng past yeri (Bentli cho'kmasi) qancha?
74. Antarktida materigining maydoni qancha?
75. Antarktida muz yuzasining o'rtacha balandligi necha metr?
76. Antarktida qachon kashf etilgan?
77. Antarktidada "Shamollar oqimi" ba'zan tezligi qanchaga yetadi?
78. Antarktidada "Shamollar oqimi" nomini olgan shamollar qancha kenglikdagi hududda esadi?
79. Antarktidada chuchuk suv miqdori qancha?
80. Antarktidada muz qoplaminig o'rtachacha qalinligi qancha?
81. Antarktidada muzning eng qalin joyi qanchagacha boradi?
82. Antarktidada pingvinlarning necha turi tarqalgan?
83. Antarktidada qanday foydali qazilmalar borligidan dalolat beruvchi belgilar aniqlangan?
84. Antarktidada qish oylarida havoning o'rtacha harorati ko'pincha qanchadan past bo'ladi?

85. Antarktidada qish oylarida havoning o'rtacha harorati Rossiyanig "Vostok" stansiyasida qanchaga pasayganligi kuzatilgan?
86. Antarktidada sohil bo'ylarida harorat qancha atrofida bo'ladi?
87. Antarktidada yoz oylarida (oktabr-mart) muz-qor quyosh energiyasining necha foizdan ko'prog'ini qaytaradi?
88. Antarktidadagi Erebus vulkanining balandligi qancha?
89. Antarktidadagi hozirgi muzliklar necha yil muqaddam hosil bo'lgan?
90. Antarktidagi Bentli cho'kmasining muz tagi relyefining o'rtacha balandligi qancha?
91. Antarktidani muz bosish necha yil avval boshlangan?
92. Antarktidaning ba'zi joylarida bir yilda necha kun bo'ronli bo'lishi mumkin?
93. Antarktidaning markazida yog'in miqdori qancha?
94. Antarktidaning muz-qorlar qoplangan ichki qismlarida qanday hayvonlar bor?
95. Antarktidaning sohil zonasida qanday hayvonlar tarqalgan?
96. Antarktikaning maydoni qancha?
97. Antarktidagi Sovuqlik qutbi ("Vostok" stansiyasi) da qanchagacha sovuq kuzatilgan?
98. Arxey va Proterozoy erasida O'rta Osiyo hududida nima bo'lgan?
99. Atakama cho'li namligining yagona manbayi nima?
100. Atakama cho'lida yiliga qancha yog'in yog'adi?
101. Atlas tog'ini janubdan qaysi tabiiy geografik o'lka chegaralaydi?
102. Atlas tog'ining 3000 m dan baland qismlarida qishda havo harorati qancha bo'ladi?
103. Atlas tog'lari necha qismga bo'linadi?
104. Avstraliya materigi qachon va kimlar tomonidan kashf etilgan?
105. Avstraliya materigida oqim qalinligi qanchaga teng?
106. Avstraliya materigidagi berk havza maydoni qanchani tashkil etadi?
107. Avstraliya materigidan qadimda qaysi orollar ajralib chiqqan?
108. Avstraliya materigining janubiy g'arbidagi tog'ni toping?
109. Avstraliya materigining janubiy qismi va Tasmaniya orolining shimoliy sohillarini qamrab olagan iqlim mintaqasi qaysi?
110. Avstraliya materigining maydoni qancha?
111. Avstraliya materigining necha foizi tog'lardan iborat?
112. Avstraliya materigining sharqida qanday relef shakli joylashgan?
113. Avstraliya materigining yer osti suvlari qaysi zonada ko'p?
114. Avstraliya mitti kenguru qanday nomlanadi?
115. Avstraliya mustaqil materik sifatida qaysi erada shakllangan?
116. Avstraliya nimasi bo'yicha dunyoda yetakchi o'rinda turadi?
117. Avstraliya platformasining qalqoni materikning qaysi qismida joylashgan?
118. Avstraliya qanday foydali qazilmalarni qazib chiqarishda dunyoga mashhur?
119. Avstraliya qaysi davrda dengiz transgressiyasi natijasida ikkiga bo'linib qolgan?
120. Avstraliya qaysi tildan olingan?
121. Avstraliya relef tuzilishiga ko'ra nechta qismga ajratiladi?
122. Avstraliya shimolidagi qo'ltiqni toping?

123. Avstraliya shimolidagi yarim orollar qaysi javobda to'g'ri berilgan?
124. Avstraliyada kazuariyning necha turi bor?
125. Avstraliyada keng tarqalgan daraxtning nomi nima?
126. Avstraliyada ko'pgina qazilma boyliklar nima uchun arzon hisoblanadi?
127. Avstraliyada qanday iqlim tipi hukmronlik qiladi?
128. Avstraliyada qopchiqlilarning necha turi bor?
129. Avstraliyada qopchiqlilarning nechta turi bor?
130. Avstraliyada qushlarning necha turi uchraydi?
131. Avstraliyada quyosh qancha nur sochadi?
132. Avstraliyadagi akkumulyativ tekisliklar qaysi javobda to'g'ri berilgan?
133. Avstraliyadagi bargsiz shoxlari ipga o'xshaydigan o'simlik nomi?
134. Avstraliyadagi Katta Artezian havzasidagi quduqlar soni nechta?
135. Avstraliyadagi o'simliklarning necha foizi endemik hisoblanadi?
136. Avstraliyadagi qadimgi sineklizalar nomi toping?
137. Avstraliyadagi qushlarning qancha turi endemik?
138. Avstraliyadagi toshloq yerlardagi butazorlar qanday nomlanadi?
139. Avstraliyaning markazida qaysi iqlim mintaqasi shakllangan?
140. Avstraliyaning necha % maydoni Hind okeani havzaga to'g'ri keladi?
141. Avstraliyaning necha foiz maydoni Tinch okeani havzasiga to'g'ri keladi?
142. Avstraliyaning necha foiz maydonini tekisliklar egallaydi?
143. Avstraliyaning qaysi zonasida xaltali ayiq-kaola, liradum, kengru, xaltali iblis, yexidna kabi hayvonlar yashaydi?
144. Avstraliyaning subekvatorial iqlim mintaqasi yozida o'rtacha harorat qanchani tashkil etadi?
145. Avstraliyaning subekvatorial iqlim mintaqasida yozda ekvatorial havo massalari qancha yog'in keltiradi?
146. Avstraliyaning subtropik iqlim mintaqasida nechta iqlim tipi tarkib topgan?
147. Avstraliyaning subtropik iqlim mintaqasida yoz va qishning o'rtacha harorati qancha?
148. Avstraliyda oqim hajmi qancha teng?
149. Axaggar tog'ining balandligi qancha?
150. Balandligi 1440 m va 1226 m li Avstraliyadagi massivlar nomini toping?
151. Balxashbo'yi cho'llarini Mo'yinqum va Betbaqdaladan nimalar ajratib turadi?
152. Betbaqdala shimolda qaysi kenglikkacha cho'zilgan?
153. Birinchi globusni kim yasagan?
154. Braziliya Amazoniyasida qancha daraxt turi uchraydi?
155. Braziliya yassi tog'ligida o'rtacha harorat qanchaga teng?
156. Braziliya yassi tog'ligidagi o'rmonlarning birinchi yarusida qaysi o'simlik o'sadi?
157. Braziliya yassi tog'ligining sharqiy qismlariga qancha yog'in yog'adi?
158. Braziliya yassitog'ligidagi bazaltli va metamorfik jinslarda qaysi qazilma boyliklarning zaxiralari ko'p?
159. Buyuk Afrika yer yorig'idan sharqdagi hududlarga qaysi vulqonlar xos?
160. Chalacho'l zonasi o'z ichiga necha metrni oladi?
161. Chalacho'l zonasida qanday tuproqlar tarqalgan?

162. Chegaralar qanday shartli belgilar yordamida ko'rsatiladi?
163. Chim hosil qiluvchi o'simliklar qaysi balandlik mintaqasida uchraydi?
164. Chirchiq daryosi qaysi oylarda to'lin suv davri bo'ladi?
165. Cho'l zonasiga asosan qaerlar kiradi?
166. Chorvoq suv omborining suv hajmi qancha?
167. Darfur tog'ining balandligi qancha?
168. Dasht zonasida qanday o'simliklar o'sadi?
169. Dasht zonasidan oldingi balandlik mintaqasini belgilang.
170. Dasht zonasiga balandligi necha metr gacha bo'lgan tog'lar kiradi?
171. Dasht zonasining shimoliy qismida qanday tuproqlar tarqalgan?
172. Dashtlar Janubiy Amerikada nima deb ataladi?
173. Dunyo xaritalarini tuzishda qanday andozalardan foydalaniladi?
174. Dunyodagi eng baland (1054 m) Anxel sharsharasi qaysi daryoda vujudga kelgan?
175. Dunyodagi eng keng (kengligi 2700m, balandligi 2 m) Iguasu sharsharasi qaysi daryoda hosil bo'lgan?
176. Efiopiya tog'ligida qanday tuproqlar uchraydi?
177. Efiopiya-Somali tabiiy geografik o'lkasining eng quruq joyini toping?
178. Efiopiya-Somali tabiiy geografik o'lkasining iqlimi qanday?
179. Ekvatorial o'rmonlarda daraxt va o'simliklarning qancha turi uchraydi?
180. Eng katta tabiat kompleksi qaysi javobda to'g'ri berilgan?
181. Eng ko'p davrli era qaysi?
182. Eng katta tog' ko'lini ajrating?
183. Evkalipt o'rmonlar Avstraliyaning qaysi qismida joylashgan?
184. Eyr ko'lidan janubdagi tog'lar qaysilar?
185. Fiko choqqisi qaysi tabiiy geografik o'lkada joylashgan?
186. Front zonasi qaysi havo massasining kuchli ekanligiga qarab qanday turlarga bo'linadi?
187. Farg'ona vodiysidan chiqqach Sirdaryoga o'ngdan qaysi daryolar qo'shiladi?
188. G'arbdan va shimoli-g'arbdan, Volga bo'yi va Sharqiy Yevropa tekisligidan qaysi havo massalari keladi?
189. Geografik qobiqning ikkinchi nomi nima?
190. Geoxronologik jadval nima asosda tuzilgan?
191. G'ozg'on marmar koni qayerda ochilgan?
192. Gvineya qo'ltig'i sohilidagi Debunja hududiga qanchagacha yomg'ir yog'adi?
193. Hind okeanidan O'rta Osiyogacha bo'lgan masofa.
194. Ibn Battuta Nil havzasini nechanchi yillarda o'rgangan?
195. Ili daryosi qaysi tog'dan boshlanadi?
196. Ili daryosiga qaysi suv ombori qurilga?
197. Inelchik muzligining maydoni necha kv km ?
198. Issiqko'lning g'arbida yog'in qancha?
199. Janubiy Afrika o'lkasining eng baland nuqtasini toping?
200. Janubiy Afrika tabiiy geografik o'lkasining maydoni qancha?
201. Janubiy Afrikada o'simlik va hayvonlarni asrash maqsadida nechta milliy

- bog' va qo'riqxonalar tashkil etilgan?
202. Janubiy Amerika chalacho'l zonasida qaysi hayvonlar ko'p uchraydi?
  203. Janubiy Amerika chalacho'l zonasida qaysi tuproqlar keng tarqalgan?
  204. Janubiy Amerika dashtlarida qaysi o'simliklar uchraydi?
  205. Janubiy Amerika ekvatorial iqlim mintaqasida havo harorati qanchaga teng?
  206. Janubiy Amerika ekvatorial iqlim mintaqasida yog'inlar miqdori qanchaga teng?
  207. Janubiy Amerika ekvatorial o'rmonlari tagida qanday tuproqlar vujudga kelgan?
  208. Janubiy Amerika hududi relief tuzilishiga ko'ra qanday qismlarga bo'linadi?
  209. Janubiy Amerika mo'tadil mintaqasining sharqida yoqin miqdori qanchaga teng?
  210. Janubiy Amerika mo'tadil mintaqasining Tinch okean sohillarida yoqin miqdori qanchaga teng?
  211. Janubiy Amerika savannalari zonasida qanday savanna tabiat komplekslari mavjud?
  212. Janubiy Amerika subekvatorial iqlim mintaqasida qishda yog'inlar miqdori va o'rtacha harorat qanchaga teng?
  213. Janubiy Amerika subekvatorial iqlim mintaqasida yozda yog'inlar miqdori va o'rtacha harorat qanchaga teng?
  214. Janubiy Amerika subekvatorial o'rmonlar zonasi qaysi hududlarni egallaydi?
  215. Janubiy Amerika subekvatorial o'rmonlar zonasida yiliga qancha yog'in yog'adi?
  216. Janubiy Amerika subtropik mintaqasida materikning ichkarisida yoqin miqdori qanchaga teng?
  217. Janubiy Amerika subtropik mintaqasining sharqida havo harorati qanchaga teng?
  218. Janubiy Amerika subtropik mintaqasining sharqida yoqin miqdori qanchaga teng?
  219. Janubiy Amerika tekislik hududida qaysi kichik o'lkalar ajraladi?
  220. Janubiy Amerika tog'li hududida qaysi kichik o'lkalar ajraladi?
  221. Janubiy Amerika tropik mintaqaning And tog'lariga yaqin joylariga qancha yog'in tushadi?
  222. Janubiy Amerika tropik mintaqaning sharqiy qismlari qaysi shamollarning ta'sirida bo'ladi?
  223. Janubiy Amerika tropik mintaqaning sharqiy qismlarida o'rtacha harorat qanchaga teng?
  224. Janubiy Amerikada ekvatorial o'rmonlar qanday nom bilan ataladi?
  225. Janubiy Amerikada qaysi daryo sersuvligi va uzunligi jihatidan ikkinchi o'rinda turadi?
  226. Janubiy Amerikada sernam subtropik iqlim sharoitida qanday tuproqlar hosil bo'lgan?
  227. Janubiy Amerikadagi eng yirik Marakaybo ko'li qanday ko'llarning tipik vakili?
  228. Janubiy Amerikadagi mo'tadil iqlim mintaqasida tarkib topgan chalacho'llar

- zonasi nima deb ataladi?
229. Janubiy Amerikadagi qaysi qazilma boyliklar dunyo ahamiyatiga ega?
  230. Janubiy Amerikaga to'g'ri berilgan ta'rifni toping?
  231. Janubiy Amerikaning eng katta botqoqlashgan pasttekisligini belgilang?
  232. Janubiy Amerikaning subekvatorial iqlim mintaqasi hududidagi pasttekisliklarda, yassi tog'liklarda qanday zona tarkib topgan?
  233. Jung'oriya Olatovida qancha muzlik bor?
  234. Jung'oriya Olatovini Tyanshan tog'idan qanday tabiiy ob'ekt ajratib turadi.
  235. Jung'oriya Olatovining eng baland nuqtasi?
  236. Janubiy Tyanshanga qanday tog' tizmalari kiradi?
  237. Kalaxari botig'i shimoldan janubga necha km masofaga cho'zilgan?
  238. Kalaxari botig'ining maydoni qancha?
  239. Kap florasida qanday o'simliklar keng tarqalgan?
  240. Katta suvayrig'ich tizmasi qaysi burmalanishda ko'tarilgan?
  241. Kauchuk beradigan geveya daraxti, palmalarning har xil turlari, kakao daraxti, seyba (paxta) daraxti (balandligi 80 m) va qovun daraxtlari Janubiy Amerikaning qaysi hududida o'sadi?
  242. Ketmon tizmasi qaysi tog'li rayonga kiradi?
  243. Keyp-York yarimorolini kim qachon tekshirgan?
  244. Ko'k Nil qaysi ko'ldan oqib chiqadi?
  245. Kongo botig'ining shimoliy chegarasi taxminan nechachi gradusdan o'tadi?
  246. Kongo botigini janubdan qaysi tabiiy geografik o'lka chegaralaydi?
  247. Kongo daryosining uzunligi qancha?
  248. Kongo havzasining tekislik qismida o'rtacha yo'g'in miqdori qanchaga teng?
  249. Lukuga irmog'i qayerdan boshlanadi?
  250. Lyulyaylyako vulqonining balandligi qancha?
  251. Madagaskar oroli qaysi tabiiy geografik o'lkaga kiradi?
  252. Madagaskar orolining sharqiy qismlariga qancha yog'in tushadi?
  253. Mahmud Qoshg'ariy qanday asar yozgan?
  254. Makdonnell tog'i cho'qqisining (Zil) balandligi qancha?
  255. Mangra o'rmonlari Avstraliyaning qaysi qismida o'sadi?
  256. Markaziy Afrika qayerlarni qamrab oladi?
  257. Markaziy Tyanshan hayvonot dunyosi qanday?
  258. Markaziy Tyanshan tog'larining janubi-g'arbiy qismi qaysi tog' tizmasi bilan o'ralgan?
  259. Markaziy Tyanshan tog'larining sharqiy qismi qaysi tog' tizmasi bilan o'ralgan?
  260. Markaziy Tyanshanda o'rmonlar bormi?
  261. Markaziy Tyanshanning janubiy qismida qaysi tizimi ko'tarilgan?
  262. Materik iqlimining shakllanishida nimalarning ta'siri kuchli?
  263. Materikning eng baland cho'qqisi?
  264. Mo'tadil iqlim mintaqasi Janubiy Amerikaning qaysi qismini egallaydi?
  265. Mobilizm gipotezasi nechanchi yilda yaratilgan?
  266. Mo'jam ul buldon" asari muallifi.
  267. Murrey daryosining uzuligi (Darling bilan) qancha?

268. Muzlik va qor suvlaridan to'yinadigan daryolarni ajrating? 1. Amudaryo 2. Surxondaryo 3. Zarafshon 4. Chirchiq. 5. Sux 6. Chuv 7. Oxangaron 8. Ili
269. Mavsumiy qor va yomg'ir suvlaridan to'yinadigan daryolarni ajrating? 1. Zarafshon 2. Murg'ob 3. Ohangaron 4. Tajan 5. Atrek 6. Qashqadaryo 7. G'uzordaryo 8. Amudaryo
270. Nechanchi yillardan boshlab Orol dengizi sathi pasayib bormoqda
271. Nega Pomir va Tyanshanda zilzilalar ko'p ro'y byeradi?
272. Neogen davrida sodir bo'lgan Al'p burmalanishi natijasida qanday tog'lar vujudga kelgan?
273. Niger daryosi havzasining maydonini toping?
274. Nil daryosi suv oqimining necha foizi sug'orishga, bug'lanishga va tuproqqa shimilishga sarf bo'ladi?
275. Nima uchun Avstraliyada rudali foydali qazilmalar ko'p tarqalgan?
276. Nunutak so'zining ma'nosi nima?
277. O'rta Osiyo hududida qanday tog' tizmalari mavjud?
278. O'rta Osiyo hududidagi qaysi qo'riqxonada geologic yodgorliklar yaxshi saqlangan?
279. O'rta Osiyo tabiiy geografik o'lkasining shimoliy chegarasi qanday o'tkaziladi?
280. O'rmon-dasht va o'rmon zonasida qanday o'simliklar tarqalgan?
281. O'rmon-dasht va o'rmon zonasida tarqalgan tuproqlarda chirindi miqdori qancha?
282. O'rta Osiyoda necha mingga yaqin daryo bor?
283. O'rta Osiyodagi daryolar to'yinishiga, suv olishiga qarab necha guruxga bo'linadi?
284. O'rta Osiyodagi eng katta suv omborlar nomini to'g'ri toping.
285. O'rta Osiyodagi eng sersuv daryoni toping.
286. O'rta Osiyoning cho'l zonasida qaysi tog' etaklarida ko'proq tarqalgan?
287. O'simlik turidan qanchasi tog'likda va qanchasi tekislikda joylashgan?
288. O'tloq allyuvial tuproqlarda chirindi miqdori necha %?
289. O'zbekistonda qancha o'simlik turi mavjud
290. O'rta Osiyo hududi 2 ta iqlimiy kichik o'lkaga ajratilgan.Ularning nomi to'g'ri berilgan qatorni aniqlang.
291. O'rta Osiyo hududidagi qizdirish o'choqlari nomi to'g'ri berilgan qatorni ayting?
292. O'rta Osiyo iqlimining shakllanishida qaysi havo massalarining roli katta?
293. O'rta Osiyo o'lkasida qancha o'simlik turi bor?
294. O'rta Osiyoda uzoq davom etadigan yoz oylarida qaysi havo tarkib topadi?
295. O'rta Osiyoning cho'l zonasida namlik koeffisenti qancha?
296. O'rta Osiyoning cho'l zonasida qanday tuproqlar tarqalgan?
297. O'rta Osiyo g'arbdan-sharqqa qancha masofaga cho'zilgan?
298. O'rta Osiyo hududida yoz oylarida vujudga keladigan Termik depressiya nima?
299. O'rta Osiyo hududida yoz oylarida vujudga keladigan Tyermik depressiya nima?

300. O'rta Osiyo o'lkasi nimaga qurg'oqchil?
301. O'rta Osiyo o'lkasi qaysi eralarda dengiz ostida bo'lgan va cho'kindi janrlar to'plagan?
302. O'rta Osiyo o'lkasi qaysi soat mintaqalarida joylashgan?
303. O'rta Osiyo o'lkasi qaysi tomonlardan baland tog'lar bilan o'ralgan?
304. O'rta Osiyo o'lkasidagi eng chuqur ko'l qaysi?
305. O'rta Osiyo o'lkasidagi iqlimiy sharoit asosan asosan qaysi omillar ta'sirida vujudga keladi?
306. O'rta Osiyo o'lkasidagi Orqa Oloy, Pomir, Kopettog', Porapomiz, Bolqon, Hinduqush tog'lari qaysi burmlanishda ko'tarilgan?
307. O'rta Osiyo o'lkasiga xos efemer o'simliklarni ajrating? 1. rang 2. saksovul 3. qo'ng'irbosh 4. sho'ra 5. Boychechak 6. Ajriq 7. Lola 8. Chiti
308. O'rta Osiyo o'lkasining eng baland nuqtasi necha metr?
309. O'rta Osiyo o'lkasining eng shimoliy chekka nuqtasi qayerdan o'tkaziladi?
310. O'rta Osiyo o'lkasining qaysi tabiiy rayonida grunt suvlari 2-15 m da joylashgan?
311. O'rta Osiyo o'lkasidagi Qozog'iston iqlimi bilan Turon o'lkasidagi asosiy tafovut nimada?
312. O'rta Osiyo qumli cho'llarida qanday o'simliklar o'sadi?
313. O'rta Osiyo qanday o'lka?
314. O'rta Osiyo tekislik qismida 1985 yilda tashkil etilgan yagona cho'l qum qo'riqxonasi?
315. O'rta Osiyoda 1880 yilda ochilgan birinchi neft koni?
316. O'rta Osiyoda 1920 yilda tashkil etilgan qo'riqxonasi?
317. O'rta Osiyoda 2 o'rindagi eng yirik cho'llardan biri?
318. O'rta Osiyoda birinchi neft koni qachon ochilgan va ishga tushirilgan?
319. O'rta Osiyoda eng sifatli va katta toshko'mir koni qayerda joylashgan?
320. O'rta Osiyoda juda ko'p zilzilalar bo'lib turishining sababi nima?
321. O'rta Osiyoda mavsumiy qor va yomg'ir suvlaridan to'yinadigan daryolarni ajrating?
322. O'rta Osiyoda tarqalgan qadimiy qoldiq qirlar, va tog' etaklaridagi toshloq yerlar paydo bo'lgan tuproq qoplamini belgilang?
323. O'rta Osiyoda tarqalgan tuproqlarni hosil bo'lishi va unumdorligiga ko'ra qanday turlari bor?
324. O'rta Osiyoda tashlama va sizot suvlaridan hosil bo'lgan ko'llar?
325. O'rta Osiyoda yoz oylarida past bosimli hudud paydo bo'lib, u qanday nomlagadi?
326. O'rta Osiyodagi eng yirik suv ombori?
327. O'rta Osiyodagi: Mang'ishloq yarim oroli tog'lari, krasnovodsk platosi, Katta Bolqon tog'lari qaysi tog' burmalanishida ko'tarilgan?
328. O'rta Osiyoga issiklonlar qaysi tomondan kirib keladi?
329. O'rta Osiyoning eng baland nuqtasi qaysi tog' tizmasida joylashgan?
330. O'rta Osiyoning qaysi qismida havo harorati iyul oyida 54 S ga etgani kuzatilgan?
331. O'rta Osiyoning tekislik qismi qanday tabiat zonalarini o'z ichiga oladi?

332. Oq Nil qaysi ko'ldan oqib chiqadi?
333. Oqirnoqli ayiq, qor barsi, tog' echkisi, jayra, silovsin, qaysi qo'riqxonada qo'riqlanadi?
334. Oranj daryosi sharqda Drakon tog'laridan boshlanib g'arbda qayerga quyiladi?
335. Orol dengizi (ko'li) kattaligi bo'yicha jahonda nechanchi o'rinda turadi?
336. Orolbo'yiga xos o'simliklar?
337. O'rta Osiyo shimoldan janudga qancha masofaga cho'zilgan?
338. O'rta Osiyo siyosiy xaritasi shakllanishining 4-bosqichi nechanchi yillarni o'z ichiga oladi?
339. O'rta Osiyo tog'larining paydo bo'lishi qaysi bosqichda o'rganilgan?
340. O'rta Osiyo xududida ittifoqdosh respublikalar tashkil qilingan bosqich?
341. O'rta Osiyoda eng sovuq harorat kuzatilgan hudud?
342. O'rta Osiyoni alohida o'Ika sifatida ajratishga asoslangan nechta tabiiy xususiyati mavjud?
343. O'rta Osiyoning eng chekka sharqiy nuqtasi qayerda joylashgan?
344. O'rta Osiyoning eng shimoliy nuqtasi?
345. O'rta Osiyoning eng yirik qo'ltig'i?
346. O'rta Osiyoning janubida joylashgan tog'?
347. O'rta Osiyoning qaysi qismi baland tog'lardan iborat?
348. O'rta Osiyoning sharqiy chegarasi qayerdan boshlanadi?
349. O'rta yarusda qanday o'simliklar uchraydi?
350. Pampalarda qanday hayvonlar yashaydi?
351. Pomirning eng katta ko'li?
352. Qachon "Antarktida to'g'risida shartnoma" qabul qilindi?
353. Qachondan boshlab Antarktidada ko'k kitlarni ovlash ta'qiqlangan?
354. Qadimgi So'g'diyona davlati bo'lgan hudud?
355. Qanday shartli belgilarda voqea va hodisalarning o'Ichamlari tasvirlanadi?
356. Qaysi daryo ekvatorni ikki marta kesib o'tadi?
357. Qaysi daryoning quyi oqimida Livingston sharsharalar guruhi bor?
358. Qaysi iliq oqimlar Janubiy Amerikaga yog'in keltiradi?
359. Qaysi iqlim mintaqasida yozda dengiz tropik havosi, qishda mo'tadil dengiz havosi hukmron bo'ladi?
360. Qaysi ko'l dunyodagi chuqur ko'llar ichida eng uzuni hisoblanadi?
361. Qaysi mintaqada samum va hamsin shamoli esib qum bo'roni bo'lib turadi?
362. Qaysi qatorida balandlik mintaqalari tartib bilan to'g'ri berilgan?
363. Qaysi sayyoh Kalaxari cho'lini, Zambezi daryosini, Kongo daryosining yuqori oqimlarini, Nyasa, Tanganika ko'llarini o'rgangan?
364. Qaysi zonada o'simliklarning bo'yi 3 m ga yetadi?
365. Qizilqum va Qoraqum cho'llarini qaysi daryo ajratib turadi?
366. Qopchig'ay suv ombori qaysi daryoda qurilgan?
367. Qo'qon xonligi qaysi bosqichda "Qo'qon uyezdiga" aylangan?
368. Qor va muzliklarning erishidan to'yinadigan daryolarni toping.
369. Qorabo'g'ozgo'l botig'ining dengiz sathidan balandligi qancha?

370. Qoraqum cho'lining janubida 1 kv.km yuzaga qancha kkal issiqlik tushadi?
371. Qoratov tizmasi O'rta Osiyoning qaysi qismida?
372. Qoragiyo botig'i qayerda joylashgan?
373. Qoraqum va Qizilqum cho'llarida asosiy rel'ef hosil qilgan omil?
374. Qorasaksovol Qoraqumning qanday joylarida uchraydi?
375. Qumli cho'llarda eng ko'p tarqalgan hayvonlar sinfi?
376. Quruqlikdagi eng yirik Sharqiy Afrika yer yorig'i necha km masofaga cho'zilgan?
377. Quyida nomi keltirilgan kanallardan eng uzuni qaysi?
378. Quyida nomi keltirilgan suv omborlarining qaysi biri Zarafshon vodiysida qurilgan?
379. Quyidagi geologik hodislarning qaysi biri neogen davrida yuz bergan?
380. Quyidagi ko'llarning qaysi biri tektonik ko'l hisoblanadi?
381. Quyidagi tog'larning qaysilari G'arbiy Tyanshanga kirmaydi? 1. Talas Olatovi
2. Savr 3. Qorjontog' 4. Zarafshon 5. Chotqol 6. Qurama 7. Oloy orti
382. Quyidagi tabiiy rayonlarning qaysi biri Turon tabiiy geografik o'lkasi tog'li rayoniga kirmaydi?
383. Quyoshdan keladigan radiasiyaning asosiy qismini qaysi radiasiya tashkil etadi?
384. Qaysi geologik davrda o'rta, Qora, Kaspiy, Orol dengizlari bir – biridan ajralgan?
385. Qaysi tizma Janubiy Tyanshan tog'li rayoniga kirmaydi?
386. Qaysi tog'lar Hindistonga Hind okeani tomonidan kelayotgan nam havo massalarini to'sib qoladi?
387. Qaysi yillarda Sirdaryo Orolga suv quymagan?
388. Ras-Dashan tog'ining balandligi qancha?
389. Sahroyi Kabir cho'lining maydoni qancha?
390. Sahroyi Kabirning shimoli-g'arbida qaysi tog' joylashgan?
391. Savannalar Avstraliya materigining qaysi qismida katta maydonni egallaydi?
392. Sayyoramizdagi eng issiq harorat qayerda kuzatilgan?
393. Selva so'zining mahnosi nima?
394. Sersuvligi va havzasining maydoniga ko'ra dunyoda Amazonkadan keyin 2-o'rinda turadigan daryo nomi qaysi javobda berilgan?
395. Seyba, palma daraxtlari necha metr balandlikda uchraydi?
396. Sharqiy Afrika qaysi tog'likdan iborat?
397. Sharqiy Avstraliyadagi daryolarni toping?
398. Shimoliy Afrika zonasida tarkibiy jihatdan nechta tabiat kompleksi bor?
399. Shimoliy Afrikada asosiy relief shakllari nimalardan iborat?
400. Shimoliy Avstraliyadagi yirik daryolar qaysi joyda keltirilgan?
401. Shimoliy Gvineya shimoliy qismdan qaysi tabiiy geografik o'lka bilan chegaralanadi?
402. Shimoliy subtropikning sohil va tog' yonbag'irlarida qanday o'simliklar uchraydi?
403. Sho'rxok cho'l o'simliklarini ajrating?
404. Sharqiy Qozog'iston tog'larida joylashmagan ko'l nomi?

405. Siklon markazida bosim qanday bo'ladi?
406. Sochma oltin konlari qaysi geologik davrda hosil bo'lgan?
407. Somali yarim oroli hududiga qancha yog'in tushadi?
408. Subalp va alp o'tloqlari zonasi qancha yuqoridan bo'lgan yaylovlar kiradi?
409. Subtropik iqlim mintaqasi Janubiy Amerikaning qaysi qismlarini egallaydi?
410. Subtropik iqlim mintaqasiga O'rta Osiyoning asosan qaysi qismlari kiradi?
411. Subtropik mintaqaning And tog'i etaklarida qaysi zona joylashgan?
412. Sur tusli qo'ng'ir tuproqlarda necha % chirindi bo'ladi?
413. T.Xeyerdal o'zining "Kon-Tiki" kemasini yasagan eng yengil va qattiq bals daraxti qaysi zonada o'sadi?
414. Tanganika ko'lining chuqurligi qancha?
415. Taqirli tuproqlar qaerlarda ko'p tarqalgan?
416. Taqirli tuproqlarda chirindi miqdori necha %?
417. Tasmaniya oroli va Avstraliya o'rtasidagi bo'g'oz qaysi?
418. Temir ruda konini ko'rsating?
419. Termik depressiya o'choqlari O'rta Osiyoda nechta joyda kuzatiladi?
420. Termik depressiya markazi qanday nomlanadi?
421. Tibesti tog'ining balandligi qancha?
422. Tinch okean sohillarida sovuq Peru oqimi ta'sirida qaysi cho'l tarkib topgan?
423. Titikaka ko'li dengiz sathidan necha metr balandlikda joylashgan?
424. To'g'ri radiasiya deb nimaga aytiladi?
425. To'qaylar necha yarusdan iborat bo'ladi?
426. To'q bo'z tuproqlarda chirindi miqdorini ajrating?
427. To'rtlamchi davrda O'rta Osiyo o'lkasida nimaga iqlim quruqlashib, cho'llar hosil bo'lib, hozirgi daryo vodiylari shakllangan?
428. Tog' jinslarining yoshi qay usulda aniqlanadi?
429. Tog'-o'rmon-dasht tuproqlari mintaqaning necha metr balandligida tarqalgan?
430. Tog' jinslari tarkibidagi qadimgi o'simlik va hayvon qoldiqlari nima uchun o'rganiladi?
431. Tojikiston va Afg'oniston davlat chegarasida joylashgan ko'l?
432. Tropik cho'llar materikning necha foizini egallaydi?
433. Tropik mintaqada quyosh toshloq va qumli cho'llar yuzasini necha darajagacha qizdiradi?
434. Turon iqlimida yillik yog'inning necha % ini qish oylariga to'g'ri keladi?
435. Turon tekisligidagi qaysi botiqning osti dengiz sathidan -132 m pastda?
436. Turon tabiiy geografik kichik o'lkasining tog'li tabiat rayonlar guruhiga kiruvchi tog'lar?
437. Taqirlar deb nimaga aytiladi?
438. Ulkan relyefli globusning diametri qancha?
439. Ulkan relyefli globusning masshtabi qancha?
440. Uran parchalanishidan qaysi elementlar hosil bo'ladi?
441. Ustyurt platosi qayerda joylashgan?
442. Vavilov Afrikaga qachon ekspeditsiya tashkil etgan?
443. Vavilov o'zining ekspeditsiyasida nimani aniqladi?

444. Viktoriya sharsharasi qayerda joylashgan?
 445. Viktoriya sharsharasi qaysi daryoda hosil bo'lgan?
 446. Xamersli tog'i cho'qqisining (Brus) balandligi qancha?
 447. Xontangri tog'ligidagi eng katta muzliklarni aniqlang.
 448. Xontangri tog'ligidagi muzliklarning umumiy maydoni qancha?
 449. Yer osti suvlaridan to'yinadigan daryolarni toping.=
 450. Yer yorig'ida joylashgan ko'llarni toping?
 451. Yettisuv, Chu vodiysi va Pomir tabiatini o'rgangan sayyox?
 452. Yura davrida Afrikaning qaysi qismlarida lavalalar trapp yuzalarini tashkil qilgan?
 453. Zambezi daryosi havzasining maydonini toping?
 454. Zambezi daryosining uzunligi qancha?
 455. Zambezi daryosining o'rtacha suv sarfi qancha?
 456. Zambezi daryosining suv sarfi Niger daryosi suv sarfidan necha marta ortiq?
 457. Zanzibar orollarini, Viktoriya ko'lini va Nil daryosining boshlanish irmog'i Kagera ekanligini kim aniqladi?
 458. Zarafshon daryosi asosiy suvni kimdan oladi?
 459. Amudaryoga chap tomondan qaysi daryo qo'shiladi?

Tabiiy geografiya fanidan o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyotning ARMdagi shifri	Adabiyotning ARMdagi inventor raqami
1.	Vaxobov X, Abdunazarov O', Zaynutdinov, Yusupov R.,	Umumiy yer bilimi.	T. "Sharq" 2005.	26.82 U49	U-6402/12
3.	Baratov P., Sultanova N.	Umumiy Yer bilimi.	T. "Info CapitalGroup", 2019	26.0 B 24	U-8439/4
4.	Xodjimatov A.N., Xolmurodov Sh.A	Tuproqlar geografiyasi	T. "Fan va texnologiyalar, 2018	40.34a73	U-8318
5.	Alimkulov N.R., Safarov E., Xolmurodov Sh.A	Topografiya va kartografiya asoslari	T. "Fan va texnologiyalar", 2018	26.12 A36	U-8420
6.	Baratov P.	O'zbekiston tabiiy geografiyasi.	T.: O'qituvchi" nashriyoti. 1996.	26.82(5uz) B29	U-5206/6
7	Baratov P, Mamatqulov M, Rafiqov A.	O'rta Osiyo tabiiy geografiyasi.	T.: O'qituvchi" nashriyoti, 2002.	26.82(5uz) ya 73B29	U-5783

8	Pritula.T.Yu., Yeryomina.V.A., Spryalin.A.N.	Fizicheskaya geografiya materikov i okeanov.	M.:Vlados IMPE im. A.S. Griboyedova. 2003g	26.82ya73	U-917856
9	Baratov P.	O'zbekiston tabiiy geografiyasidan amaliy mashg'ulotlar.	T. "Cho'lpon" 2005.	26.8(5uz) B24	U-6330/52

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Nizomov A., Rasulov A.B., Djaksimuratov K. Geologiya. O'quvqo'llanma. T. "InfoCapitalGroup", 2019
2. Baratov P. O'rta Osiyo daryolari. T.: "O'qituvchi" nashriyoti, 1992.
3. Baratov P. O'rta Osiyo tabiiy geografiyasidan amaliy ishlar. Toshkent, TDPU, 2013.
4. Baratov P, Soatov A. Umumiy tabiiy geografiya. Toshkent, "O'qituvchi", 2002.
5. Sabitova N.I., Saidkarimova Z.S. Dunyo tabiiy geografiyasi va topografiya asoslari. Uslubiy qo'llanma. O'zMU. 2007y

Elektron ta'lim resurslari

www.ziyonet.uz

www.nuu.uz

www.connect.uz

Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fanining mazmuni

Fanning rivojlanish tarixi, obyekti, predmeti, tadqiqot usullari, boshqa fanlar bilan aloqadorligi, dunyo aholisi soni va dinamikasining tahlili, tabiiy va mexanik harakati, ularga ta'sir etuvchi omillar, tarkibiy jihatlari, shakllanish xususiyatlarini tahlil qilishda geografik xaritalardan foydalanish; Dunyo aholisining soni, yillik o'sish darajasi, uning turli tarkibiy jihatlarning mintaqaviy tafovutlari, mehnat resurslari va ulardan foydalanish holati, hududiy joylashuvi va aholi manzilgohlari turlari, aholi siyosati; dunyo mamlakatlari aholisi tabiiy va mexanik harakatining mintaqaviy tafovutining yuzaga kelish holatlari, tug'ilish va o'lim jarayonlarining umumiy koeffitsiyentlari, migratsion sal'do, aholi zichligi, iqtisodiy faol aholi ko'rsatkichlari, demografik bashorat va siyosat turlarini tahlil qilish.

Iqtisodiy va ijtimoiy geografik fanlarning rivojlanish tarixi, obyekti, predmeti va tadqiqot usullari, boshqa fanlar bilan aloqadorligi, ishlab chiqarish tarmoqlari joylashuviga ta'sir etuvchi omillar, dunyo siyosiy xaritasidagi mamlakatlar va davlatlar, ularning joylanishi, tuzumi, ma'muriy boshqaruv shakllariga xos xususiyatlari, tabiiy, iqtisodiy va ijtimoiy omillarning jahon mintaqalari ijtimoiy iqtisodiy taraqqiyotga ta'siri, aholisi va uning hududiy joylashuvi, sanoat tarmoqlari, qishloq xo'jaligi va transporti, tashqi iqtisodiy aloqalar, mintaqalarning jahon xo'jaligida tutgan o'rni.

Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. "Bat" qaysi davlatni milliy valyutasi ?

2. “Markaziy Osiyo javohiri” deb nom olgan joy?
3. “Neftchilar shaxri” ni belgilang ?
4. “Rekreatsiya” so’zi qaysi tildan olingan ?
5. “Samkochavto” qo’shma korxonasi qachondan ish boshladi?
6. 1,8 mlrd ga yaqin aholi qaysi dinga etiqod qiladi ?
7. 1500 metrli Geografiya jamiyati muzligi qaysi tog’da?
8. 1925-1929 yillarda Qozog’istonning poytaxti?
9. 1939-2010 yillar oralig’ida Turkmaniston aholisi necha baravar o’sdi?
- 10.1970-80 yillar Yer sharida imigratsiyaning markazi qayer bo’lgan ?
- 11.1992 yilda Chimkentva Almati avtomobil remonti korxonalarida Rossiya bilan hamkorlikda qanday rusumdagi avtobuslar ishlab chiqarish yo’lga qo’yilgan?
- 12.19-asrda O’zbekiston hududi nechta davlatga bo’lingan edi ?
- 13.2014-yilning boshida qaysi davlatda siyosiy o’zgarishlar ro’y berdi ?
- 14.3400 metrdan pastda boshlanuvchi daryolar asosan nimadan to’yinadi?
- 15.Afrika, Osiyo, Lotin Amerikasi mamlakatlarida milliy ozodlik harakatlari qachon kuchaya boshladi ?
- 16.Afrikaning qaysi davlat kelajagini BMTning tegishli qarorlariga ko’ra tartibga solinib turiladi ?
- 17.Agar Lamaizim bo’lmaganda Mangoliya aholisi qancha bo’lar edi ?
- 18.Aholi soni 100 milliondan ortiq bo’lgan davlatlar soni ?
- 19.Aholi soni 100 mln dan ortiq bo’lgan nechta mamlakat mavjud (2020 y.) ?
- 20.Aholi zichligi 1 km² joyga 16 kishi bo’lgan davlatni belgilang ?
- 21.Aholisining soni 5 mln ortiq shaharlar soni hozirda nechta ?
- 22.Aktyubinsk yaqinida Qozog’iston metallurgiyasining yirik korxonasi hisoblanadigan qanday zavod bor?
- 23.Amerika qitasidagi sotsialistik davlatni belgilang ?
- 24.Amudaryo bo’ylarida o’suvchi, dori darmon tayyorlashda, salqin ichimliklar, kosmetika kabi ko’plab mahsulotlar ishlab chiqarishda foydalaniladigan va jahon bozorida katta talabga ega o’simlik bu?
- 25.Amudaryo deltasining umuiy maydoni?
- 26.Amudaryo va Sirdaryo oralig’ida qanday cho’l joylashgan?
- 27.Andaman orollari qaysi davlatga tegishli ?
- 28.AQSH ning qaysi megapolisi Tinch okeani sohilida joylashgan?
- 29.AQSH ning qora metallurgiya poytaxtini belgilang.
- 30.AQSH rasmiy jixatdan qachon tashkil topgan ?
- 31.Arabiston yarim orolida joylashmagan davlat ?
- 32.Argentina xududini shimolida qaysi o’lka joylashgan ?
- 33.Arhipelag mamlakatlariga kiruvchi davlatlarni belgilang ?
- 34.Ashxobod Mari Turkmanboshi kabi shaxarlarda qanday kombinat ishlab turibdi
- 35.Atrek daryosi o’z suvini qayerga quyadi?
- 36.Avstaraliya Ittifoqi qachon tashkil topgan ?
- 37.Azor orollari qaysi davlatga tegishli ?
- 38.Baliq tutish qaysi davlatda qadimdan xalqaro iqtisoslashgan tarmoq hisoblanadi?

39. Belarussiyaning qaysi shaharida yirik kaliy o'g'iti zavodi bor?
40. Belarussiya qishloq ho'jaligidagi asosiy ekin turi qaysi?
41. Bengal qo'ltig'i soxilida joylashmagan davlat ?
42. Birinch prezidentimiz I.A.Karimov "Orol muammosi nafaqat bizning, balki butun insoniyatning muammosidir" deb BMTning nechanchi yilgi samitida nutq so'zlagandi?
43. BMT bashoratiga ko'ra 2025 yilga borib Tojikiston Respublikasi aholisi necha millionga yetadi?
44. Bolgariya YeI ga qachon a'zo bo'lgan?
45. Braziliya axolisini milliy tarkibida oraliq immigrant guruxlar necha foiz ?
46. Braziliya hududini qancha qismini o'rmonlar egallaydi ?
47. Buddizim diniga qancha aholi etiqod qiladi ?
48. Bugungi kunda Qirg'iziston Respublikasi aholisining soni necha mln kishini tashkil etadi?
49. Butun dunyoda erkaklar soni ayollar soniga nisbatan qancha ko'p ?
50. Buxorova Xorazm xalq sovet respublikalari qachon tuzildi?
51. Buyuk Britaniya va Shimoliy Irlandiya birlashgan qirolligi nechanchi yil tashkil topgan ?
52. Daosistlarning muqaddas sajdagohini belgilang ?
53. Daosistlarning muqaddas sajdagohini belgilang ?
54. Dashava va Shebelinka gaz konlari qaysi davlatga tegishli ?
55. Dastlabki milioner shaxar kimning davriida paydo bo'lgan ?
56. Datun ko'mir koni qaysi davlat hududida joylashgan ?
57. Davlat nomi, poytaxt nomi bilan bir xil bo'lgan davlat ?
58. Davlat nomi, poytaxt nomi bilan bir xil bo'lgan davlat ?
59. Dunyoda o'rmonlar maydoni har yili necha foiziga qisqarmoqda ?
60. Dunyoda qazib olinayotgan mineral hom-ashyoning necha foizi metallarga to'g'ri keladi ?
61. Dunyoning eng keksa konstitutsion monarxiya davlati ?
62. Dynyodagi birinchi geoGES qachon va qayerda qurilgan ?
63. Eng kam rivojlanayotgan mamlakatlar qatoriga nechta mamlakat kiradi ?
64. Eng kam rivojlangan davlatlarda qanchadan ortiq aholi yashaydi ?
65. Eng yirik neftni qayta ishlovchi zavodlar qaysi hududda joylashgan?
66. Fosforit zaxirasi bo'yicha dunyoda qaysi davlat 2-o'rinda turadi ?
67. Fransiya hududi quruqlik orqali nechta davlat bilan chegaradosh ?
68. Fransiya millioner shahar aglomeratiasini belgilang.
69. Fransiyada tashiladigan jami yukning necha % i temiryo'li transportiga to'g'ri keladi?
70. Fransiyaga tegishli ko'mir konini belgilang.
71. G'arbiy Yevropa subregioniga tegishli davlatni belgilang ?
72. Gaz ishlab chiqarish bo'yicha Markaziy Osiyoda qaysi davlatlar yetakchilik qiladi?
73. GFR temir yo'llarining uzunligi qancha ?
74. Hidroenergetika resurslariga eng boy davlatni aniqlang ?
75. Gotxard bazasi tunneli nechanchi yili ishga tushgan ?

76. Gruziya axolisini milliy tarkibida gruzinlar salmog'i necha foiz ?
77. Gvineya qo'ltig'i sohilida joylashgan davlat ?
78. Haydaladigan yerlar 60 % dan ortiq bo'lgan davlatni belgilang ?
79. Haydalanadigan yerlar 60% dan ortiq bo'lgan davlatni belgilang?
80. Hindiston FTI mutahassislariga ko'ra qaysi davlatlardan keyin turadi ?
81. Hindiston qaysi ekin turini yetishtirish bo'yicha jahonda 2-o'rinda turadi ?
82. Hindistonda YaIM qiymati jon boshiga qanchani tashkil qiladi (2018 y) ?
83. Hindistondagi Gang daryosining irmog'i ?
84. Hozirgi kunda MDH davlatlarida yetishtiriladigan paxtaning necha foizi Markaziy Osiyo davlatlariga to'g'ri keladi?
85. Hozirgi Qoraqalpog'iston Respublikasi 1925-yilda muxtor viloyat sifatida qaysi respublika tarkibida tashkil etildi?
86. Ikki daryo oralig'ida joylashgan davlat.
87. Ikki davlat tortishuvidagi (mojarosidagi) orollar ?
88. Ikkinchi jaxon urushidan keyin emigrant siyosatining markazi qayerda vujudga keldi?
89. Illin ko'mir havzasi qaysi davlat hududida joylashgan ?
90. Insonlar (antropogen) ta'sirida hosil bo'lgan sun'iy suv havzalari....deyiladi.
91. Irrigasiya va melorasiya maqsadlarida ishlatiladigan polietilen quvurlar ishlab chiqarish kombinati qaysi shaharda joylashgan?
92. Issiqko'l paydo bo'lishiga ko'ra qanday ko'llar guruhiga kiradi?
93. Italiyaning sanoat uchburchagiga kirmaydigan davlati.
94. Jahon qishloq xo'jalik mahsulotini 100% deb olsak uning 13% i qaysi davlat xissasiga to'g'ri keladi (2018) ?
95. Jahonda avtoyo'llarining uzunligi bo'yicha 3-o'rinda qaysi davlat turadi (2018)?
96. Jahonda elektr energiya ishlab chiqarish bo'yicha qaysi davlat 3-o'rinda turadi (2018) ?
97. Jahonda nechta davlat federativ shaklga ega ?
98. Jahonda nechta davlat federativ shaklga ega ?
99. Jahonda nechta davlatida ko'mir sanoati mavjud ?
100. Jahonda YAİM isining salmog'i bo'yicha (15%) 2-o'rinda turuvchi davlatni belgilang (2018) ?
101. Janubiy - G'arbiy Osiyo yer shari maydonini necha foizini egallaydi ?
102. Janubiy Qirg'ziston rayonida joylashgan Qizilqiya, Sulukta, Toshko'mir, Ko'kyong'oq shaharchalari qanday konlar yaqinida joylashgan
103. Janubiy Yevropada joylashgan davlat ?
104. JAR davlati Afrika xududini necha foizini egallaydi ?
105. Jaxon aholisining necha foizi avstraloid irqiga mansub ?
106. Jaxon eksport maxsulotlarining 100 % deb olsak, uning necha foizi GFR xissasiga to'g'ri keladi (2017 y.) ?
107. Jaxonda avtomobil ishlab chiqarishda qaysi davlat 3-o'rinda (2016y) turadi ?
108. Jaxonda baliq ovlash bo'yicha "birinchi oltillik" ka kirmaydigan davlat (2016y) ?

109. Jaxonda boqiladigan jami qoramollarni 12,7 % i qaysi davlatga to'g'ri keladi (2016y) ?
110. Jaxonda elektr energiyasi ishlab chiqarish bo'yicha (1400 mlrd kVt/s 2016y.) 3-o'rinda qaysi davlat turadi ?
111. Jaxonda eng yirik yo'lovchi o'tkazuvchi dengiz portni belgilang (2016y) ?
112. Jaxonda kartoshka yalpi xosili bo'yicha qaysi davlat 2- o'rinda turadi (2016y) ?
113. Jaxonda neft eksporti bo'yicha 2-o'rinda qaysi davlat turadi ?
114. Jaxonda o'rmonlar maydoniga ko'ra 4-o'rinda qaysi davlat turadi ?
115. Jaxonda po'lat eritish bo'yicha 4-o'rinda (2017y) qaysi davlat turadi ?
116. Jaxonda qishloq xo'jaligi maxsulotlarini yetishtirishda 3-o'rinda turuvchi davlat (2016) ?
117. Jaxonda soya yetishtirishda 2 - o'rinda turuvchi davlat (2016y) ?
118. Jaxonda yetishtiriladigan bug'doy xosilini necha foizi "birinchi o'nlik" davlatlariga to'g'ri keladi (2016y) ?
119. Jaxonda yiliga qancha mln tonna dan ortiq mineral o'g'it ishlab chiqariladi (2017y) ?
120. Johon urbanizatsiya darajasi XX-asirning 90-yillarida necha % ni tashkil etgan?
121. Juba shaxri qaysi davlatni poytaxti ?
122. Kakao yetishtirishda qaysi davlat jaxonda 1-o'rinda turadi (2016y) ?
123. Kanada mustaqilligi qachon tan olingan?
124. Kanadaga Yevropaliklarning ommaviy ko'chib kelishi nechanchi asrda boshlangan?
125. Kanadaga yevropaliklarning ommaviy ko'chib kelishi nechanchi asrda boshlangan ?
126. Kanadani yirik shaxarini belgilang ?
127. Kanar orollari qaysi davlatga tegishli ?
128. Karaganda ko'mir havzasida qanday ko'mir qazib olinadi?
129. Karib dengizini Meksika qo'ltig'i bilan bog'lab turuvchi bo'g'iz ?
130. Karst ko'llari qaysi tog' jinslari tarqalgan hududlarda uchraydi?
131. Karst suvlarining katta zahirasi qayerda joylashgan?
132. Kaspiy dengizi soxilida joylashgan davlat ?
133. Katta Bo'rsiq, Kichik Bo'rsiq cho'llar Orol dengizining qaysi qismida joylasgan?
134. Katta yettilik davlatlari jahon yalpi milliy daromadining necha % ni beradi ? (2018y)
135. Ko'mir qazib chiqarish bo'yicha Qozog'iston O'rta Osiyo davlatlari ichida nechanchi o'rinda turadi?
136. Kokos oroli qaysi davlatga tegishli ?
137. Komandor orollari qaysi davlatga tegishli ?
138. Koreya Respublikasida aholi jon boshiga YaMD 2018-yilda qancha AQSH dollarni tashkil etadi ?
139. Koreya Respublikasidagi eng yirik xalqaro aeroport ?
140. Kuk orollari qaysi davlatga tegishli ?

141. Lamaizim dinining muqaddas sajdagohi qayer ?
142. Liberiya davlati nechanchi yildan beri mustaqil davlat hisoblanadi ?
143. Markaziy Osiyo daryolarining qaysilari Kaspiy dengiziga o'z suvini quyadi?
144. Markaziy Osiyo davlatlari janubda qaysi xorijiy davlatlar bilan chegaralangan?
145. Markaziy Osiyo davlatlari janubda qaysi xorijiy davlatlar bilan chegaralangan?
146. Markaziy Osiyo davlatlari Yevroosiyo materigining qoq markazida, barcha dunyo okeanlaridan...kmuzoqlikda joylashgan.
147. Markaziy Osiyo davlatlari Yevroosiyo materigining qoq markazida, barcha dunyo okeanlaridan...kmuzoqlikda joylashgan.
148. Markaziy Osiyo davlatlaridan qaysi biri xududi bo'yicha 4-o'rinda turadi?
149. Markaziy Osiyo davlatlaridan qaysi birida Temir ruda konlari mavjud emas?
150. Markaziy Osiyo davlatlaridan qaysi birining hududi ikki qit'ada joylashgan?
151. Markaziy Osiyo hududi shimoldan janubga qancha masofaga qo'shilgan?
152. Markaziy Osiyo hududi shimoldan janubga qancha masofaga qo'shilgan?
153. Markaziy Osiyo hududida qanda iqlim mintaqalari kuzatamiz?
154. Markaziy Osiyo muzliklari o'zida qancha km³ chuchuk suv saqlaydi?
155. Markaziy Osiyo o'lkasovetlarining 3-syezdi qachon bo'lib o'tdi?
156. Markaziy Osiyo tekislik qismida yangi yerlarning o'zlashtirilishi natijasida hosil bo'lgan ko'llar qanday nomlanadi?
157. Markaziy Osiyo tog'larida .... dan ziyod yirik muzliklarmavjud?
158. Markaziy Osiyoda 1912-yilda qurilgan kanal?
159. Markaziy Osiyoda kattaligi bo'yicha 2 o'rinda turuvchi muzlik?
160. Markaziy Osiyoda Qirg'ziston, O'zbekiston, Xitoy va Afg'oniston bilan chegaradosh davlatni aniqlang?
161. Markaziy Osiyoda sug'orish va kichik kemalar qatnovi uchun qurilgan eng uzun kanal qaysi.
162. Markaziy Osiyoda Turkiston o'lkasi xalq komisarlarlari kengashi qachon bo'lib o'tdi?
163. Markaziy Osiyodagi 500dan ortiq ko'mir, 200 dan ortiq neft va tabiiy gaz, 2000 dan ortiq mis va 1000 dan ortiq turli rangdor metal konlariga ega bo'lgan mamlakatni aniqlang?
164. Markaziy Osiyodagi millioner shaharlar qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
165. Markaziy osiyoni eng issiq xududi qaysi?
166. Markaziy Osiyoning janubi-g'arbida qays tog' tizmasi joylashgan?
167. Markaziy Osiyoning qaysi davlatlarida urbanizatsiya darajasi eng past?
168. Markaziy Osiyoning qaysi mamlakatlaridaaholining tabiiy o'sishi yuqori?
169. Markaziy Osiyoning Rossiya tomonidanbosib olingandan keyin protektorat qilib saqlab qolingan xonlik?
170. Markaziy Osiyoning Rossiya tomonidanbosib olingandan keyin protektorat qilib saqlab qolingan xonlik?
171. Markaziy Osiyoning shaharlari aholisi asosan ...hisobiga ortib bormoqda.
172. Markaziy Osiyoning tog'li qismida daryo yonbag'irlarining qulashi va surilishi natijasida hosil bo'lgan ko'llar qanday nomlanadi?

173. Markaziy Osiyoyer yuzasi tuzilishiga ko'ra necha qismga bo'linadi?
174. Markaziy Osiyoyer yuzasi tuzilishiga ko'ra necha qismga bo'linadi?
175. Markaziy Qozog'iston past tog'larining maydoni necha ming km² ga yaqin?
176. Markaziy Qozog'iston past tog'larining maydoni necha ming km² ga yaqin?
177. Markaziy Osiyoning eng baland nuqtasi qanday nomlanadi?
178. Marshal orolining maydoni qancha ?
179. Maydoni 300 000 km kv ga yaqin bo'lgan cho'lni aniqlang.
180. Metallom asosida ishlaydigan 1946 yilda ishga tushirilgan qora metallurgiya kombinati qaysi shaharda?
181. Mis, qo'rg'oshin, ruh, kumush, volfram, xrom, vismit, vanadiy, barit zahiralari bo'yicha birinchi o'rinda turuvchi Markaziy Osiyo davlati qaysi?
182. Mo'g'iltog' va Turkiston tog'lari orasida hosil bo'lgan joy qanday nomlanadi?
183. Mustaqillikka erishganidan so'ng Qozog'iston respublikasidan qaysi xorijiy davlatga temir yo'li ochildi?
184. Mayin junli qo'ychilikka qaysi davlat ixtilsoslashgan?
185. Nafaqat AQSH balki dunyodagi eng katta bo'lgan aeraportini belgilang.
186. Namangan viloyatidagi Mingbuloq neft koni nechanchi yilda topilgan?
187. NATO ga a'zo davlatlar soni nechta ?
188. Nechanchi asrda tashqi migratsiyaning yangi yangi shakli oqillar (dono) migratsiyasi paydo bo'ladi ?
189. Nechanchi yilda Rossiyada oktyabr inqilobi ro'y berdi ?
190. Neft eksport qiluvchi davlatni belgilang ?
191. Nisbatan janubroqda joylashgan davlat ?
192. Nisbatan shimolroqda joylashgan davlat ?
193. Nisbatan shimolroqda joylashgan davlat ?
194. Norin kaskadlari Qirg'ziston gidroenergetika resurslari bo'yicha MDHda nechanchi o'rinda turadi?
195. Nurota (Hayotboshi 2169 m) tog'i qaysi tog' tizimiga kiradi?
196. Neftning asosiy konlari qaysi hududlarda joylashgan?
197. O'rta Osiyoda ishlab chiqarilayotgan ekskavatorlar qaysi mamlakatlarda tayyorlangan?
198. O'rta Osiyoda ishlab chiqarilgan traktorlar qaysi mamlakatlarda tayyorlanada?
199. O'rta Osiyoning qishloq xo'jaligi muxim ikki tarmoqdan iborat, bular....?
200. O'lim koifisenti dunyo bo'yicha necha foizni tashkil etadi ?
201. O'rta Osiyo daryolari qaysi havzaga quyiladi?
202. O'rta Osiyo daryolari qaysi havzaga quyiladi?
203. O'rta Osiyo davlatlarining eng baland nuqtasi necha metrni tashkil etadi ?
204. O'rta Osiyo eng ko'p qand lavlagietishtiradigan davlatni aniqlang ?
205. O'rta Osiyo aholisini necha foizi qishloqlarda yashaydi?
206. O'rta Osiyoda birinchi neft koni qaysi yili ishga tushirilgan ?
207. O'rta Osiyoda pillachilik qaysi davlatda yaxshi rivojlangan?
208. O'rta Osiyoda qancha millat vakillari yashaydi?
209. O'rta Osiyoda qancha aholi istiqomat qiladi?

210. O'rta Osiyodagi eng yirik GES qanday nomlanadi ?
211. O'rta Osiyodagi eng yirik GES qanday nomlanadi ?
212. O'rta Osiyodagi eng yirik muzlik qanday nomlanadi ?
213. O'rta Osiyoning eng past cho'kmasi necha metrga teng?
214. O'rta Osiyoning g'arbiy qismida va shimolida qanday pasttekisliklar joylashgan?
215. O'troq hayot kechirganlari uchun mohir dehqonlar nomini olgan millat?
216. O'troq hayot kechirganlari uchun mohir dehqonlar nomini olgan millat?
217. O'zbekiston aholisining necha foizini o'zbeklar tashki qiladi?
218. O'zbekiston hududida har yili necha ming kishi mehnatga layoqatli aholi tarkibiga qo'shiladi?
219. O'zbekiston necha viloyatdan tashkil topgan?
220. O'zbekiston Respublikasida avtomobil transporti tarkibiga kiruvchi asfatlangan yo'llar uzunligi qancha?
221. O'zbekiston Respublikasida hozirgi kunda nechta shahar va shaharchalar mavjud?
222. O'zbekiston Respublikasida Markaziy Osiyo aholisining necha foizi istiqomat qiladi?
223. O'zbekiston Respublikasida olinadigan tabiiy gazning 80 foizini qaysi viloyat beradi?
224. O'zbekistonda aholi punktida aholi soni necha ming kishidan oshsa shahar maqomi beriladi?
225. O'zbekistonda hozirgi kunda aniq shakllangan qandayaglomerasiyalar mavjud?
226. O'zbekistonning maydoni necha ming km.kv?
227. O'zbekistonning necha foiz qismini tekisliklar egallaydi?
228. O'zbekistonsovet sotsialistik respublikasi qachon tashkil topgan?
229. O'zbekiston bilan chegaradosh bo'lmagan davlatni belgilang .
230. O'zbekiston bilan chegaradosh bo'lmagan davlatni belgilang .
231. O'zbekiston jahonda avtomobil ishlab chiqarishda nechanchi mamlakat hisoblanadi?
232. O'zbekiston shimol tarafdin qaysi davlat bilan chegaradosh?
233. O'zbekiston shimol tarafdin qaysi davlat bilan chegaradosh?
234. O'zbekistondagi qora metalurgiya kombinati joylashgan shaharni aniqlang
235. O'zbekistondagi qora metalurgiya kombinati joylashgan shaharni aniqlang
236. Okean sohilida joylashgan davlat ?
237. Okeaniyaning axolisini soniga ko'ra eng yirik davlati ?
238. Olimlarning fikriga ko'ra mineral yoqilg'ilarning geologik zaxirasi qancha ?
239. Orol dengizi havasiga kiruvchi daryolar?
240. Osiyo qit'asidagi eng g'arbiy poytaxt shahar ?
241. Osiyo orollari qaysi davlatga tegishli ?
242. Osiyo qit'asidagi eng sharqiy poytaxt shahar ?
243. Osiyo qit'asini eng g'arbida joylashgan davlat ?
244. Osiyo qit'asini nisbatan sharqida joylashgan davlat ?
245. Osiyo yo'lbarzlari toifasiga Yevropa kapitali ostida qaysi davlatlar kiritilgan?

246. Ozbekistondagi millioner shaxarlar qaysi?
247. Parlamentar Respublika davlatini belgilang.
248. Pomir nomi bilan nomlanuvchi sanoat mahsuloti?
249. Qaraganda ko'mir havzasi zahirasi qancha?
250. Qaysi davlatda Janub iqtisodiyotning tiklashga qaratilgan regional siyosat olib boriladi?
251. Qaysi davlatda temir yo'llar uzunligi 17 ming km ni tashkil etadi?
252. Qirg'iziston (Farg'ona vodiysi)ning Qadamjoy, Xaydarkent ishchi (posyolka) aholi punktlari qanday foydali qazilma konlari asosida tahskil topgan?
253. Qirg'iziston hududi iqtisodiy geografik nuqtai-nazardan qaysi iqtisodiy zonalarga bo'linadi?
254. Qirg'iziston mamlakati nomini ulug'lab ishlab chiqariladigan sanoat mahsulotini aniqlang?
255. Qirg'iziston qishloq xo'jaligi qaysi soxaga ixtisoslashgan?
256. Qirg'iziston Respublikasi mustaqillikka erishgandan so'ng qishloq xo'jaligi qanday mahsulot yetishtirishni rivojlantirib bormoqda?
257. Qirg'iziston janubdan qaysi davlat bilan chegaradosh ?
258. Qirg'iziston muxtor Respublikasi birinchi bor qachon tashkil topadi?
259. Qirg'iziston O'rta Osiyoning qaysi tarafida joylashgan?
260. Qirg'iziston Respublikasi maydoni necha km kv ga teng ?
261. Qirg'izistonda eng yaxshi rivojlangan transport turini belgilang
262. Qirg'izistonda eng yaxshi rivojlangan transport turini belgilang .
263. Qirg'izistonda aholi zichligi qancha?
264. Qirg'iziston Chuy vodiysi aholisining necha foizi shaharlarda yashaydi?
265. Qirgisizton respublikasini asosiy foydali qazilmalari?
266. Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini eksport qilishda Braziliya jahonda nechanchi o'rinda turadi ?
267. Qizil dengiz soxilida joylashmagan davlat ?
268. Qizilqum cho'lida joyashgan botiqlar?
269. Qoramollar soniga ko'ra (103 mln bosh) jaxonda 3-o'rinda qaysi davlat turadi (2016y.) ?
270. Qoramollar soniga ko'ra dunyoda 2-o'rinda qaysi davlat turadi (2018y.) ?
271. Qoraqalpog'iston M.CCR si qachon O'zbekistonga qo'shib berildi?
272. Qoraqalpog'iston qachondan boshlab muxtor sovet sotsialistik respublikasiga aylantirildi?
273. Qoraqum cho'lida joylashgan botiq?
274. Qozog'iston Respublikasi ma'muriy hududiy jihatdan necha viloyatga bo'lingan?
275. Qozog'iston Respublikasi nechanchi yillar Qora Qirg'iz avtonom oblasti nomi bilan yuritilgan?
276. Qozog'iston Respublikasidagi 14 ta viloyat nechta iqtisodiy rayonga birlashtirilgan?
277. Qozog'iston, O'zbekiston, Tojikiston, Xitoy davlatlari bilan chegaradosh mamlakatni aniqlang?

278. Qozog`istonning qaysi iqtisodiy rayoni bug`uchilik bilan shug`ullanadi?
279. Qozog`istonning Aris-Oлмаota-Semipalatinsk magistral temiryo`li qanday nom bilan ataladi?
280. Qozog`iston aholisining necha foizi islom diniga e`tiqod qiladi?
281. Qozog`iston Respublikasi aholisining necha foizini mehnat yoshidagilar tashkil qiladi?
282. Qozog`iston Respublikasi yuk oborotining necha foizi temir yo`l transportiga to`g`ri keladi?
283. Qozog`istonda migrasion saldoning uzluksiz salbiy ko`rsatkichlarining ta`siri qaysi yillarga to`g`ri keladi?
284. Qozog`istonda qishloq xo`jaligi hududining necha foizi shudgor qilinadigan yerlarga to`g`ri keladi?
285. Qozog`istonda rangli metallurgiya sanoati qancha rangli va nodir metallar ishlab chiqaradi?
286. Quruqlik orqali chegaradosh davlatlar soni kam (2 t bo`lgan davlat ?
287. Quruqlik orqali Italiya bilan chegaradosh bo`lmagan davlat ?
288. Quruqlik orqali Italiya bilan chegaradosh bo`lmagan davlat?
289. Quruqlikning necha % yerida tabiiy landshaftlar butunlay o`zgargan ?
290. Quyidagilardan federativ davlatni toping belgilang?
291. Quyidagi aeroportlarni qaysi birida yo`lovchi tashish miqdori ko`proq (2016y) ?
292. Quyidagi davlatlarni axoli soniga ko`ra to`g`ri tartibda joylashtiring ? 1. Buyuk Britaniya, 2. Fransiya, 3. GFR, 4. Italiya
293. Quyidagi davlatlarni axolisi soniga ko`ra to`g`ri tartibda joylashtiring ? 1. Nigeriya, 2. Misr, 3. Jazoir, 4. JAR
294. Quyidagi davlatlarni maydonini kattaligiga ko`ra to`g`ri tartibda joylashtiring ? 1. Kuba 2. Gvatemala 3. Gonduras 4. Nikaragua
295. Quyidagi davlatlarni maydonini kattaligiga ko`ra to`g`ri tartibda joylashtiring ? 1. Buyuk Britaniya, 2. Fransiya, 3. GFR, 4. Italiya
296. Quyidagi davlatlarni maydonini kattaligiga ko`ra to`g`ri tartibda joylashtiring ? 1. Sudan, 2. Jazoir, 3. KDR, 4. JAR
297. Quyidagilardan federativ davlatni belgilang ?
298. Quyidagilardan FTI ning xususiyatini belgilang ?
299. Quyidagilardan parlamentar respublika davlatini belgilang ?
300. Quyidagilardan parlamentar respublika davlatini belgilang ?
301. Quyidagilardan paxta tolasini eksport qiluvchi davlatni belgilang ?
302. Quyidagilardan yirik xalqaro aeroportni (yo`lovchisi 10-15 mln dan ko`p) belgilang ?
303. Quyosh diametri Yer diametrdan necha marta katta ?
304. Quyosh markazida temperatura necha gradus bo`ladi ?
305. Quyosh qancha yildan so`ng so`na boshlaydi ?
306. Qachon O`zbekiston BMT ga a`zo bo`lgan?
307. Qarag`anda, Ekibastuz, To`rg`ay ko`mir havzalari qaysi hududda topilgan?
308. Qozog`iston hududida qaysi transport yaxshi rivojlangan?
309. Qozog`iston Respublikasi mustaqillikkuni .

310. Qozog'iston Respublikasining maydoni qancha ?
311. Qozog'iston xalq xo'jaligining ixtisoslashgan tarmog'i?
312. Qozog'istonda eng ko'p aholi respublikaning qaysi tarafida yashaydi?
313. Reyn-Mayn dunay kanali qachon ishga tushgan ?
314. Reyn-Mayn dunay kanali qachon ishga tushgan ?
315. Rossiya aholisi etnik tarkibida tatarlar salmog'i necha foiz?
316. Rossiyada haydaladigan yerlar maydoni qancha?
317. Rossiyaning hududiga ko'ra eng katta respublikasi
318. Rossiyaning yirik mashinasozlik markazi?
319. Rossiya fanlar akademiyasi Demografik markazining bashorat qilishiga 2025 yilga borib Markaziy Osiyo davlatlari aholisi keskin ko'payadi va mln kishiga yetadi
320. Sanoatning asosiy yo`nalishlari bo`lib xizmat qiladi?
321. Savur tizmasining janubida joylashgan Torbog'otoy tizmasining eng baland nuqtasi necha metrga ko'tarilgan?
322. Sharqiy Xitoy va Janubiy Xitoy dengizlarini ajratib turuvchi orol ?
323. Shimoliy Muz okeani havzasini bo'lib olish shartnomasi nechanchi yilda imzolandi ?
324. Shimoliy Muz okeani havzasini bo'lib olish shartnomasi nechanchi yilda imzolandi ?
325. Shimoliy Yevropada joylashgan davlat ?
326. Shotlandiya qirolligining markazi qaysi shahar?
327. Siyosiy kelishmovchilikdagi orol ?
328. Suveren bo'lmagan hududni belgilang ?
329. Tabiiy kauchuk yetishtirishda qaysi davlat jaxonda 2- o'rinda turadi (2016y)?
330. Tabiiy sharoiti va relyef xususiyatlariga ko'ra Qozog'iston Respublikasi hududining qancha qismi tekisliklardan tashkil topgan?
331. Tashqi savdo hajmi 100 mlrd AQSH dollardan kam bo'lgan davlatni belgilang (2018y.) ?
332. Temir yo'llarining uzunligiga ko'ra Osiyoda ikkinchi o'rinda turuvchi davlat?
333. To'rg'ay darvozasi qaysi platoni ikkiga bo'lib turadi?
334. To'rg'ay platosi va Markaziy Qozog'istonning shimoliy dasht zonasi qismida qanday tuproq keng tarqalgan?
335. Tojikiston muxtor sovet sotsialistik respublikasi qachon tashkil topadi?
336. Tojikiston Respublikasi qishloq xo'jaligida aholining necha foizi band?
337. Tojikiston Respublikasi xo'jalik iqtisodiyoti jihatidan qanday mamlakat hisoblanadi?
338. Tojikiston Respublikasi xududining kattaligi jihatidan Markaziy Osiyoda nechanchi o'rinda turadi?
339. Tojikiston Respublikasida 1960 yildan boshlab qaysi sanoat tarmog'i rivojlandi?
340. Tojikiston Respublikasida necha yosh o'rtacha yosh qilib belgilangan?

341. Tojikiston sovet sotsialistik respublikasi qachondan ittifoq tarkibiga mustaqil bo'lib kirgan?
342. Tojikiston sovet sotsialistik respublikasi qachondan ittifoq tarkibiga mustaqil bo'lib kirgan?
343. Toshkentda qachon halokatli zilzila sodir bo'lgan?
344. Tuamutu qaysi davlat mustamlakasi hisoblanadi ?
345. Turkamistonning Kaspi orti temiryo`li qachon qurilgan?
346. Turkamistonning Kaspi orti temiryo`li qachon qurilgan?
347. Turkiston sovetmuxtoriyati (RSFSR tarkibida) respublikasi qachon tuzildi?
348. Turkistonda, hozirgi Markaziy Osiyoda milliy davlat chegaralanishi qachon o'tkazildi?
349. Turkmaniston iqtisodiyotining rivojlanishida muhim ahamiyatga ega bo`lgan transport yo`li qaysi?
350. Turkmaniston maydoni Markaziy Osiyo davlatlarining necha foizini egallagan?
351. Turkmaniston Respublikasi gaz qazib chiqarish bo`yicha MDX davlatlari orasida nechanchi o`rinda turadi?
352. Turkmaniston Respublikasi nechta iqtisodiy rayonga bo`linadi?
353. Turkmaniston Respublikasi nechta neft gaz mintaqasiga ajratiladi?
354. Turkmaniston Respublikasida dastlabki gaz quvuri nechanchi yilda tortilgan?
355. Turkmaniston Respublikasining 20 foiz pillasi qaysi iqtisodiy rayonida yetishtiriladi?
356. Turkmaniston xo`jaligi bo`yicha qanday respublika hisoblanadi?
357. Turkmaniston yengil sanoati o`zining nima ishlab chiqarishi bilan mashxur?
358. Turkmanistonning qaysi iqtisodiy rayonlari O`zbekiston bilan chegaradosh?
359. Turkmanistonning qaysi shaharida GRES tabiiy gaz asosida ishlaydi?
360. Turkmanistonning Turkmanboshi (Krasnavodsk) shaxridan Kaspiy dengizi orqali qaysi shahargacha parom suv yo`li o`tkazilgan?
361. Turkmanistonning Turkmanboshi (Krasnavodsk) shaxridan Kaspiy dengizi orqali qaysi shahargacha parom suv yo`li o`tkazilgan?
362. Turkmaniston janubda qaysi davlatlar bilan chegaradosh?
363. Turkmanistonning 80% ini qaysi cho`l egallaydi?
364. Turkmanistonning asosiy ko`mir koni qaysilar?
365. Tyanshan "sirtlari" deb ataluvchi botiqlar qaysi qatorda to`g`ri ko`rsatilgan?
366. Tyune aglomeratsiyasi qaysi davlatda joylashgan ?
367. Tojikiston chetga qanday maxsulotlar chiqaradi?
368. Tojikiston hududning necha foizi tog`lardan iborat ?
369. Tojikiston janubdan qaysi davlat bilan chegaradosh ?
370. Tojikiston Respublikasining maydoni necha km kv ga teng?
371. Tojikistonning qaysi shahrida alyumini zavodi qurilgan ?
372. Ukrainada molibdenning yirik koni qaysi?
373. Ukrainaning milliner shaharini belgilang?
374. Unguz va Akchakaya botiqlari qaysi hududda?
375. Unguz va Akchakaya botiqlari qaysi hududda?

376. Urbanizatsiya darajasiga qaramay dunyo aholisining necha % i hamon qishloqlarda yashaydi?
377. Ustyurt platosi hamma tomondan nimalar bilan o'ralgan?
378. Volvo kompaniyasi qaysi davlatda joylashgan?
379. Xindistonning eng yirik metallurgiya markazi joylashgan shahari ?
380. Xindixitoy yarim orolida joylashgan davlat ?
381. Xitoy temir rudasi qazib olish bo'yicha dunyoda nechanchi o'rinda turadi ?
382. Xitoy xududini necha foizida odam deyarli yashamaydi ?
383. Xitoyga dunyo bo'yicha yetishtirilayotgan qishloq xo'jaligi maxsulotlarini necha % i to'g'ri keladi ?
384. XIX asrning birinchi yarmida Mangistovga ko'chib yurgan necha ming turkman xonadoni Rossiya fuqaroligiga o'tkazildi?
385. XIX asrning birinchi yarmida Mangistovga ko'chib yurgan necha ming turkman xonadoni Rossiya fuqaroligiga o'tkazildi?
386. Xozirda jahon mamlakatlarining necha foizi federativ ?
387. Xozirga kunga kelib Afrika o'z o'rmonlarini necha % ini yo'qotdi ?
388. Xududi orolda joylashmagan davlat ?
389. XX asrning 90-yillardan keyin yangi shakillangan davlatni belgilang ?
390. XX-asrning 70-80 yillar Yer sharida imigratsiyaning markazi qayer bo'lgan?
391. XX-asrning 90-yillaridan keyin poytaxt nomi o'zgargan davlatni toping ?
392. Yapon orollarini shimolida qaysi dengiz o'rab turadi ?
393. Yaponiya hududini qancha qismini tog'lar va qir adirlar egallaydi ?
394. Yaponiyada millioner shaharlar soni nechtani tashkil etadi ?
395. Yaponiyada tashilinadigan jami yo'lovchini necha foizi temiryo'l transportiga to'g'ri keladi ?
396. Yashil burun oroli hozirgi kunda qaysi davlat hududiga to'g'ri keladi
397. Yeryong'oq yetishtirish bo'yicha jaxonda 2- o'rinda turuvchi davlat (2016) ?
398. Yiliga 130 mln. t neft import qiluvchi davlat ?
399. YUFSR dagi siyosiy ahvolni keskinlashuvi va o'zaro janglar natijasida nechta siyosiy davlatr paydo bo'ldi ?
400. Yuk tashish xajmiga ko'ra O'rta Osiyoning qaysi mamlakatlarida avtomobil transporti yetakchi hisoblanadi?
401. Yuqori Seleziya ko'mir koni qaysi davlatda joylashgan?
402. Yuqori Volta hozirgi kunda qaysi davlatga to'g'ri keladi ?

Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fanidan o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyotning ARMdagi shifri	Adabiyotning ARMdagi inventor raqami
1	Alisov B, Xoreev A.	Ekonomicheskaya i sotsialnaya geografiya mira.	M.: Prosvemeniye, 2001.	65.04.E40	U-917495

2.	Asanov A., Nabixonov M., Safarov I.	“O‘zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi”.	Toshkent, O‘qituvchi, 1994.	65.049 (5uz) ya73A82	U-5140
3.	Baxritdinov B.A. va boshqalar.	Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi.	T.: 2008.	26.8J18	U-922881
4	Vaxobov X va boshqalar.	“Iqtisodiy geografiya asoslari”.	Toshkent, 2001.	74.264.3	U-6629
5	Safarova N., Amanbaeva Z., G‘apparov A.	Moddiy ishlab chiqarish asoslari.	Toshkent, 2013.	65.049(5uz) ya73	U-7562
6.	N.Tuxliyev va boshqalar	O‘zbekiston Respublikasi Ensiklopediyasi	T. O‘qituvchi 1997-y.	92.0(5uz)	U-32
7.	Qayumov A. va boshqalar.	Aholi geografiyasi va demografiyasi.	Toshkent – 2011	65.04 K 33	U-7815/2
8	Qayumov.A, Pardayev G‘.R. Islomov I	Markaziy Osiyo mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiya	Toshkent- 2015	65.04 Q 10	U-7931

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Abdurahmonov Q.X, Abdurahmonov X.X. Demografiya.T.: Noshir, 2001.
2. Bo‘riyeva M.R. O‘zbekistonda oila demografiyasi. T.: O‘qituvchi, 1997
1. 3.Jahon mamlakatlari iqtisodiy-ijtimoiy geografiyasi fanidan 9-sinf uchun atlas.
3. Soliyev A., Maxamadaliyev R. “Iqtisodiy geografiya asoslari”. Toshkent, Universitet, 1996.

Elektron ta‘lim resurslari

www.ziyonet.uz

www.nuu.uz

www.connect.uz

www.gov.uz

UMUMIY PEDAGOGIKA fanining mazmuni

Fanni bo‘lajak o‘qituvchilarni zamonaviy pedagogik fanning nazariy-tarixiy asoslari va o‘qituvchi mahoratiga doir bilimlar bilan qurollantirish, O‘zbekiston Respublikasining “Ta‘lim to‘g‘risida”gi Qonunida belgilangan talablar asosida ta‘lim-tarbiya jarayonini oqilona tashkil etish, pedagogik merosdan samarali foydalanish, real ta‘lim amaliyotida yuksak pedagogik madaniyat va texnikani nomoyon eta olishga o‘rgatish.

Fanning vazifasi:

-talabalarni milliy va innovatsion pedagogik faoliyatni samarali tashkil etishga o‘rgatish;

-o‘quv-tarbiya jarayonini samarali boshqarish, o‘quv-me‘yoriy hujjatlar bilan ishlash hamda ta‘lim olganlikni tashxis etish qonuniyat va tamoyillari bilan tanishtirish;

-o‘quvchilar bilan olib boriladigan korreksion ish yo‘nalishlari hamda rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan o‘quvchilarni o‘qitish va rivojlantirish mazmunini o‘zlashtirish;
 -milliy va jahon pedagogik fikrlari taraqqiyoti bilan tanishtirish hamda pedagogik merosdan samarali foydalanish ko‘nikma va malakalarini shakllantirish;
 -global doirada ta‘lim tizimi rivojlanishining holati, asosiy yo‘nalishlari va qonuniyatlarini tahlil etish, milliy va xududiy o‘ziga xosliklardagi umumiy ko‘rinishlarni ochib berish, xalqaro pedagogik tajribaning ijobiy va salbiy jihatlari, milliy pedagogik madaniyatni boyitish shakl va metodlarini aniqlashtirish;
 -talabalarni o‘qituvchi faoliyatida kasbiy mahoratni tutgan o‘rni, mazmun-mohiyatiga doir nazariy bilimlar hamda pedagogik faoliyatning turli ko‘rinishlarida o‘qituvchining muomala madaniyati, o‘quvchilar bilan aloqa o‘rnatish va muloqotga kirisha olish metodikasini to‘liq o‘zlashtirishga erishish.

Umumiy pedagogika fanidan yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. Umumiy pedagogika fanining mohiyati, vazifalari va maqsadi.
2. Ta‘lim jarayonining tuzilishi.
3. Bolalar jamoasini tashkil etish.
4. Ijtimoiy ongni shakllantirish metodlari.
5. Ta‘lim jarayonining tamoyillari.
6. Tarbiya jarayonining umumiy metodlari.
7. Ta‘lim jarayonining metodlari.
8. Ta‘lim jarayonining maqsadi.
9. Tarbiya jarayonini tashkil etish shakllari.
10. Shaxs shakllanishiga ta’sir etuvchi omillar.
11. Ta’limni tashxis qilish.
12. Estetik tarbiyaning mohiyati, vazifalari va mazmuni.
13. Tarbiya jarayonida maktab oila va maxalla hamkorligi.
14. Iqtisodiy tarbiyaning mohiyati, vazifalari va mazmuni.
15. Tarbiya jarayoni xususiyatlari.
16. O‘quvchilar jamoasini shakllantirish.
17. Bolalarni oilada tarbiyalash.
18. O‘z – o‘zini tarbiyalash.
19. Dars va uni tashkillashga qo‘yilgan talablar.
20. Tarbiya jarayonining vositalari.
21. Korreksion pedagogik
22. O‘quv dasturi va rejasi.
23. Sharq mutaffakirlari asarlarida komil inson g‘oyasining ifodalanishi.
24. Istisodiy tarbiyaning mazmuni.
25. Darsliklar va ularga qo‘yilgan talablar.
26. Aqliy tarbiyaning mazmuni, vazifalari.
27. Ta’lim menejment.
28. Ta’limning og‘zaki metodlari.
29. Sinf rahbari va uning faoliyati mazmuni.
30. Tarbiya jarayonining mazmuni.

31. Shaxsni rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar.
32. Didaktika-pedagogik ta'lim nazariyasi.
33. Pedagogika fanlari tizimi.
34. Ta'limni tashkil etishning asosiy va yordamchi shakllari.
35. Pedagogikada shaxs masalasi.
36. Hozirgi zamon darsi va unga qo'yilgan talablar.
37. Pedagogika fanining predmeti.
38. Davlat ta'lim standarti (DTS).
39. Bolalarni yosh davrlariga bo'lish muammosi
40. Pedagogika tarixi qanday fan?
41. Pedagogika tarixi fanining asosiy o'rganish manbalari.
42. Ta'lim – tarbiyaga birinchi bo'lib ilmiy ta'rif bergan olim?
43. Pedagogika tarixi fani predmeti.
44. Pedagogika fani rivojlanishiga xissa qo'shgan sharq allomalari.
45. "Fozil odamlar shahri" va "Ruhiy madaniyat haqida risola" asarlari muallifi kim?
46. Abu Ali ibn Sinoning ta'limiy axloqiy qarashlari.
47. Yusuf Xos Hojibning ta'limiy axloqiy qarashlari.
48. "Qobusnoma" asarida komil inson tarbiyasi.
49. Ahmad Yugnakiy til odobi haqida.
50. Turkiy tilda yaratilgan 1-didaktik asar.
51. Jadidchilik harakati.
52. Amir Temur tuzuklari.
53. Mirzo Ulug'bek mudarisslik faoliyati.
54. "Ma'mun akademiyasi" tashkil etilishi.
55. Farobiy ta'lim-tarbiya haqida.
56. Qadimgi Afina va Spartadagi ta'lim tizimi.
57. A. Jomiyning pedagogik qarashlari
58. Mustaqil O'zbekiston ta'lim tizimi
59. Jahon rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimi
60. Pedagogik faoliyat va uning asosiy xususiyatlari.
61. Ta'lim oluvchilarning majburiyatlari "Ta'lim to'grisida"gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
62. "Ta'lim to'grisida"gi qonunning maqsadini aniqlang?
63. Ta'lim sohasidagi asosiy prinsiplar "Ta'lim to'grisida"gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
64. Ta'lim olish huquqi "Ta'lim to'grisida"gi qonunning nechinchi moddasida aks etgan?
65. "Inklyuziv" so'zi qanday ma'noni anglatadi?
66. Rejalashtirish -
67. Estetik tarbiya bu?
68. Quyidagi metodlardan qaysilari ongni shakllantirish metodlariga kiradi: 1) hikoya; 2) pedagoigk talab; 3) etik suhbat; 4) mashq; 5) tushuntirish
69. Mashq, o'rgatish, tarbiyaviy vaziyat tarbiyaning qaysi metodlariga kiradi?
70. Quyidagilardan qaysi biri yuqori darajada uyushgan jamoa hisoblanadi
71. Demonstratsiya – bu:

72. Aniq maqsad hamda ijtimoiy-tarixiy tajriba asosida yosh avlodni har tomonlama o'stirish, uning ongi, xulq-atvori va dunyo-qarashini tarkib toptirish jarayoni bu.....
73. Estetika so'zining ma'nosi nima
74. Estetik tarbiyaning asosiy vositalarini aniqlang.
75. Shaxsning tabiat, jamiyat va sana'dagi maqsad tarzida idrok etadigan, takomillashgan go'zallik borasidagi bahosining aks etishi nima deb ataladi
76. - ishlab chiqarishdan ajralmagan holda doktorlik dissertatsiyasini tayyorlash va himoya qilish maqsadida mutaxassislikni chuqur o'rganish va ular tomonidan ilmiy izlanishlar bo'yicha falsafa doktori (PhD) yoki fan doktori (DSc) ilmiy darajalari izlanuvchilari uchun OTM va ITMLlarda tashkil etiladigan oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar bo'yicha oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim shakli
77. Estetik axborotlar oqimi, estetik va axloqiy normalar yig'indisi orqali shakllanadigan va shaxsning buyum, hodisalarga estetik baho berishida yaqqol namoyon bo'ladigan hodisa nima deb ataladi
78. O'qitish metodlarining tasnifini ishlab chiqqan olim kim?
79. Pedagogikaning qaysi sohasi shaxsi va faoliyatida nuqsoni bor bolalarni o'qitish va tarbiyalash bilan shug'ullanadi?
80. Idrok etish, o'rganish, mashq qilish va muayyan tajriba asosida xulq-atvor hamda faoliyat ko'nikma, malakalarining mustahkamlanib, mavjud bilimlarning takomillashib, boyib borish jarayoni
81. Ongli xatti-harakatning avtomatlashtirilgan tarkibiy qismi;
82. Pedagogikaning fanining obekti – bu...
83. Neyropedagogika bu -
84. Pedagogik antropologiya -
85. Qaysi so'z metod tushunchasining mohiyatini ochib beradi
86. Metod va usul tushunchalari bir narsami
87. (illyustratsiya) metodi ko'rsatilgan qatorni belgilang.
88. Ta'limning ko'rgazmali metodlarini ko'rsating.
89. .... yangi bilimlarni o'zlashtirish uchun o'qituvchi va o'quvchilar tomonidan foydalaniladigan obyekt.
90. Ta'lim mazmunini belgilovchi me'yoriy hujjatlarni belgilang.
91. .... ma'lum bir fanning mazmunini dastur asosida didaktik talablarga rioya qilgan xolda bayon etuvchi o'quv kitobidir
92. "Dunyodan – bolaga, boladan – dunyoga" kitobining muallifi kim?
93. Hamma narsa uzluksiz ketmaketlikda olib borilishi kerak, bugungi aytganlaringiz kechagisini mustahkamlashi va ertangi aytganingizga yo'l ochib berishi kerak deb ta'kidlagan olim?
94. Bilimni ma'lum bir tizimda va uzluksiz ravishda berib boorish-bu?
95. Shaxsning muayyan faoliyatni tashkil eta olish qobiliyati-bu....?
96. "Moddiy va ma'naviy hayotni uyg'un rivojlantirishimiz kerak. Maktab bu borada asosiy bo'g'in bo'lishi lozim. Maktab ta'limini rivojlantirish biz uchun buyuk umummilliy maqsadga, umumxalq harakatiga aylanishi zarur" bu fikrlar kimga tegishli.

- 97.2019- yil 23-avgustdagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyev boshchiligida bo'lib o'tgan videoselektorda maktablarda qaysi fan o'qitilishi ma'lum qilindi.
- 98.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli Farmon nima to'g'risida edi.
- 99.Ijtimoiy tarbiyaning umumiy qonuniyatlari, muayyan jamiyatda yagona ijtimoiy magsadga muvofiq yosh avlodni tarbiyalash hamda unga ta'lim berishning mohiyati va muammolarini o'rganadigan fan qaysi?
- 100.Ta'lim mazmuni deganda.....
- 101.Shaxsga to'g'ri ta'rif berilgan qatorni toping?
- 102.Muayyan, aniq maqsad hamda ijtimoiy- tarixiy tajriba asosida yosh avlodni har tomonlama o'stirish, uning ongi, xulq-atvori va dunyoqarashini tarkib toptirish jarayoni-bu....?
- 103.O'quvchilarni nazariy bilim, ko'nikma va malakalar bilan qurollantirish, ularning bilish qobiliyatlarini o'stirish va dunyoqarashlarini shakllantirishga yo'naltirilgan jarayon- bu...?
- 104.Shaxsning ongida tushunchalar, sxemalar, ma'lum obrazlar ko'rinishida aks etuvchi borliq haqidagi tizimlashtirilgan ilmiy ma'lumotlar majmui-bu...?
- 105.Ko'nikma -...?
- 106.Malaka-...?
- 107.Ta'lim- tarbiya natijasida o'zlashtirilgan va tizimlashtirilgan bilim, hosil qilingan ko'nikma va malakalar hamda tarkib topgan dunyoqarash majmui-bu...?
- 108.Rivojlanish – bu..?
- 109.Maktab yoshidagi bolalarni tarbiyalash va ularga ta'lim tarbiya berish masalalarini o'rganuvchi fan qaysi?
110. Ko'rish qobiliyati buzilgan bolalarni rivojlantirish, o'qitish va tarbiyalash masalarini o'rganuvchi soha bu..?
111. Ijtimoiy munosabatlar jarayonida pedagogik g'oyalarning tutgan o'rni, shaxsni kasbiy va ijtimoiy faoliyatga yo'naltirish muommolarini o'rganuvchi fan?
- 112.....- ta'lim muassasalarining o'quv-tarbiya ishlari jarayonini o'rganish asosida tadqiq etilayotgan muommo holat aniqlanadi, tajriba- avvali va yakunida qolga kiritilgan ko'rsatkichlar o'rtasidagi farq to'g'risidagi ma'lumotga ega bo'linadi.
113. Anketa so'zining lug'aviy ma'nosi?
114. Fan olimpiadalari, turli mavzulardagi tanlovlar, maktab ko'rgazmalari, festivallar, musobaqalar qaysi metodning shakllari hisoblanadi.
115. Ekspriment so'zining lug'aviy ma'nosi to'g'ri ko'rsatilgan qatorni toping?
116. Bixeviorizm ta'limotining asoschisi kim?
117. Inson ko'rib turgan, uning mavjudligini, shakllanishini ta'minlaydigan moddiy va ma'naviy shart-sharoitlarning majmuasi-...?
118. Yosh xususiyatlari deb ...?
119. Bolaning jismoniy va psixik kamoloti qaysi davrlarni o'z ichiga oladi?
120. Qaysi yosh davrida o'yin faoliyatini o'rnini o'qish egallaydi?
121. Katta maktab yoshidagi o'quvchilarning yosh ko'rsatkichlari to'g'ri ko'rsatilgan qatorni aniqlang?

122. Pedagogik jarayonda ishtirok etadigan tizim tarkibiy qismlari qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
123. Pedagogik jarayon qonuniyatlari-...?
124. Ta'lim nazariyasi – bu?
125. Didakrikaning asosiy vazifasi nima?
126. Didaktikaning asosiy kategoriyalari qaysilar?
127. Ta'lim vositalari-bu...?
- 128.....-bilim, ko'nikma va malakalarni egallab olishning murakkab jarayoni bo'lib, o'quvchilar intellektual, irodaviy va jismoniy kuch-g'ayratini talab etadi hamda ularning rivojlanishini rag'batlantiradi.
129. Ta'limning mazmunli tamoyillari qaysi qatorda to'g'ri keltirilgan?
130. Jamiyatning shaxsni ma'naviy rivojlanishi darajasiga qo'yilgan talablar, jamiyatning ijtimoiy tajriba va madaniyatini aks ettirgan ijtimoiy buyurtmasi modeli.. bu?
131. Sinflar bo'yicha o'rganilishi lozim bo'lgan o'quv fanlari va shu fanlar uchun ajratilgan o'quv soatlari nimada ko'rsatiladi?
- 132.O'quv fan dasturi ..... asoslanadi?
- 133.Ta'limning binar metodlari muallifi kim?
- 134.Ta'limning bilimlarni o'g'zaki bayon qilish metodlari qaysilar?
- 135.Ta'lim vositalari faoliyat obyektlari bo'yicha necha turga bo'linadi?
- 136.Bundan 350 yil avval vujufga kelgan ta'limni tashkil etish shakli bu?
- 137.Har bir darsning maqsadini aniq belgilash darsga qo'yiladigan talablarning qaysi biriga kiradi?
- 138.Talabalarning bilim,ko'nikma, malaka va axloqiy sifatlarni o'zlashtirish yo'lidagi o'zaro harakatini tashkil etishga asoslanuvchi ta'lim shakli qaysi?
- 139.Tashxis-bu
- 140.O'quvchilar tomonidan mazkur fanning muayyan bob yoki bo'limlarining o'zlashtirilganini tekshirish –bu .....?
- 141.....-aniq maqsad asosida, muayyan holat darajasini sifat va miqdoriy ko'rsatkichlarda belgilashga imkon beruvchi sinov vositasi.
142. Jamoa so'zining lug'aviy ma'nosi nima?
- 143.Jamoaning shakllanish bosqichi nechchi bosqichda kechadi.
- 144.Tarbiyalanuvchilarning xatti-harakati va faoliyatiga salbiy ta'sir kjo'rsatish bilan bog'liq usul bu-...?
- 145.Ta'lim oluvchining intellekti, bilish imkoniyatlarini, iqtidor va qobiliyatlarini rivojlantirishga yonaltirilgan tarbiya –bu...?
- 146.“Tabiatni muhofaza qilish to'g'risi”dagi qonun qachon qabul qilingan?
- 147.Atoqli pedagog V.A.Suxomlinskiy qaysi asarida “Men bolalar Alifbe” ni ochib, birinchi so'zini hijjalab o'qishlariga qadar avval dunyodagi eng ajoyib kitob – tabiat kitobini mutolaa etishlarini istardim” deb ta'kidlagan
- 148.Korreksiya so'zining ma'nosi nima?
- 149.Defektologiya fani qachondan boshlab mustaqil fan sifatida o'rganilib kelinmoqda?
- 150.Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalar bilan shug'ullanadigan pedagogika sohasi qaysi?

- 151.Og'ir nutq nuqsonlarini o'rganish oldini olish, bartaraf etish yo'llari, usullarini o'rganadigan fan.
- 152.Ko'rish qobiliyati zaif bolalar sezgi organlariga tayangan holda barmoqlari bilan qaysi shriftdan foydalanishadi?
- 153.Tarbiya bu...
- 154.Qaysi olim fikricha, pedagogik nazariya pedagogik borliqni ayrim tomonlarini izohlovchi, tushuntiruvchi,tashxislovchi vazifalarni bajaradi.
- 155.Pedagogikani fan sifatida maqsadi qanday ?
- 156.Pedagogikaning umumnazariy funksiyalari necha xil darajada amalga oshiriladi va ular qaysilar ?
- 157.Pedagogik tadqiqot metodlari necha turga bo'linadi va ular qaysilar ?
- 158.Kimning fikricha, shaxs ijtimoiy-tarixiy va insonni ontogenetik rivojlanish mahsuli hisoblanadi.
- 159.Shaxsni shakllanishiga ta'sir etuvchi omillarga qaysilar kiradi ?
- 160.Quyidagi qaysi olim «rivojlanish irsiyat, muhit, tarbiyaning o'zaro uyg'unligi ta'sirida aniqlanadi» deb ta'kidlaydi.
- 161.Ta'lim jarayonini tashkil etishning eng tarixiy qadimiy shakli bu.....
- 162.Bilimlarni og'zaki bayon qila turib rasmlar, chizmalar, jadvalga o'quvchi diqqatini tortish qaysi metod uchun xos?
- 163.Didaktikaning asosiy kategoriyalari bu...
- 164.Ta'lim mazmunini shakllanishini asosiy nazariyalari nechinchi asrda paydo bo'lgan?
- 165.Standart qaysi so'zdan olingan va uning ma'nosi ?
- 166.DTS nima ?
- 167.Qaysi pedagog olimlar inson rivojlanishida irsiyatni rolini inkor etib, yangi tug'ilgan bolani —«toza doska»ga qiyoslaydilar?
- 168.Sinf-dars tizimining belgilariga nimalar kiradi?
- 169."Ta'lim deganda biz o'qituvchilarni o'quvchilar bilan bilimlarini mustahkamlash va o'zgartirishga asoslangan tizimli va rejali ishlarini tushunamiz" quyidagi fikrlar kimga tegishli?
- 170....-pedagogik borliqdagi pedagogik tizim ichida kechadigan ta'lim, tarbiya, rivojlanish jarayonlarini maqsadini, mazmunini, metod va vositalarini hamda shaklini o'rganuvchi fandır.
- 171.Konsepsiya nima?
- 172.Didaktika so'zi qaysi tildan olingan va qanday ma'noni anglatadi?
- 173.Ta'lim nazariyasining obyekti bu...
- 174.Natural obyektlarga nimalar kiradi?
- 175.Ya.A.Komenskiy «Didaktikaning oltin qoidasida» ... prinsipiga amal qilish yo'llarini shakllantirdi.
- 176.... metodini qo'llashda jismoniy jazoni qo'llash, o'quvchilarni urish, kaltaklash, qo'rqitish, g'azablantirish, jismonan va ruhan azoblash, tahqirlash, sha'nini yerga urish kabilar taqiqlanadi.
- 177.Jamoa hayotining birinchi bosqichi uchun xarakterli hodisa nima?
- 178.Didaktika ta'lim nazariyasi atamasi sifatida dastlab nechanchi asrda paydo bo'ldi?

179. Ta'lim muassasalarida mehnat tarbiyasini tashkil etishda mehnatning qanday turlaridan foydalaniladi?

180.... o'quvchilar ongi, hayoti, turmush tarziga muayyan jamiyat tomonidan tan olingan va rioya qilinishi zarur bo'lgan tartib, odob, o'zaro munosabat, muloqot va xulq-atvor qoidalari, mezonlarni singdirish jarayoni.

181. Pedagogik jarayon komponentlarini nimalar tashkil qiladi?

182.... — o'quvchilarni rivojlanishini ta'minlovchi ta'lim turi hisoblanib, bunda asosiy e'tibor nazariy bilimlarga qaratilgan holda, ta'lim tez va yuqori darajada qurilib, o'quvchilarni o'qitishda materialni ongli anglashni, maqsadga yo'nalganlikni, samaradorlikni, tizimlilikni ta'minlaydi.

183.... ta'lim muassasasi jamoasining yuqori boshqaruv organi hisoblanadi.

184. Rivojlanshida turli nuqson (kamchilik)lar bo'lgan o'quvchilarni korreksion o'qitish va tarbiyalash bilan shug'ulanadigan soha

185. Bilimlarni tekshirish va baholash qanday vazifalarni bajaradi?

186.... — bu qonunga asoslangan tarbiyaga bo'lgan asosiy talab, pedagog harakatlarini aniqlovchi bosh g'oya hisoblanadi.

187. Sinf-dars tizimi bizning maktablarimizga qachon kirib keldi?

188. Sinf-dars tizimining kamchiliklari berilgan qatorni belgilang?

189. Ta'limni tashkil etish shakllari berilgan qatorni toping?

190. Dars, ma'ruza, seminar, konferensiya, amaliy laboratoriya mashg'uloti, fakultativ mashg'ulotlar, ekskursiya, ishlab chiqarish amaliyoti, mustaqil uy ishi, maslahatlar, to'garak mashg'ulotlari, kurs loyihalari, malakaviy loyihalar-bu..

191.... -bu o'qituvchilar va o'quvchilar hamkorligida bilim, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish, ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, o'quvchilarni aqliy imkoniyatlarini rivojlantirish maqsadida maxsus tashkil etilgan jarayondir.

192. Pragmatizm nazariyasi asoschisi kim?

193... ..mutaxassisning maxsus tayyorlangan faoliyati bo'lib, tarbiyachining kasbiy ongi va ijtimoiy buyurtmadan kelib chiqadigan maqsad va vazifalardan aniqlanadi.

194. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning «Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida» gi qarori qachon qabul qilingan?

195. Qaysi me'yoriy hujjat o'quv predmetlar bo'yicha beriladigan ta'lim mazmunini o'quvchiga yetkazish uchun ajratilgan o'quv soatlarining minimum hajmidagi miqdorini belgilaydi?

196. Ta'lim to'grisidagi Qonunning nechinchi moddasida tarbiyaga ta'rif berilgan?

197. Ta'lim to'grisidagi Qonunning nechinchi moddasida ta'limga ta'rif berilgan?

198. Ta'lim to'grisidagi Qonunning nechinchi moddasida ta'lim kampusiga ta'rif berilgan?

199. Ta'lim to'grisidagi Qonunning nechinchi moddasida ta'lim tizimiga ta'rif berilgan?

200. Davlat ta'lim standartlari va davlat ta'lim talablari Ta'lim to'g'risidagi qonunning nechinchi moddasida keltirilgan?

“Umumiy pedagogika” fanidan o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyot-ning ARMdagi shifri	Adabiyot-ning ARMdagi inventar paqami	Turi	ARMdagi soni
1	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Farsaxonova D.R, Muhammadiyeva S.V, Sheranova M.B.,	“Umumiy pedagogika”(Pedagogika tarixi)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2022	24. 1AA73 P 21	U-5379	100ta
2	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Farsaxonova D.R, Muhammadiyeva S.V, Sheranova M.B.,	“Umumiy pedagogika”(Pedagogika nazariya)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2021	24. 1SA73 A 98	U-5430	50 ta
3	Abdullayeva B.S, Xoliqov A.A, Sodiqov H.M, Primov Sh.Q, Zarmasov Sh.R	“Umumiy pedagogika”(Pedagogika mahorat)	Darslik	Innovatsiya ziyo 2021	24. 1BA73 A 98	U-5430	50 ta
4	Azizxodjaeva N.N.. – T.:	Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat.	Darslik	“Fan va texnologiyalar” nashriyoti, 2006.	24. 1YA76 T91	U-4780	100 ta
5	Hoshimov K., Nishonova S., Inomova M. Hasanov R.	Pedagogika tarixi.	Darslik	O'qituvchi, 1996.	24. 1YA76 T88	U-5880	100 ta
6	Yo'ldashev O'tkir Jumaqo'ziyevich, Abdurashidov Adham Abdulhamidovich	“Umumiy pedagogika”	Darslik	Farg'ona nashriyoti, 2021-yil	24. 1YA73 P 26	U-5779	100ta
7	O'. J.Yo'ldoshev A.Abdurashidov,	Umumiy pedagogika	Darslik	Fan vatexnologiya» nashriyoti 2017	24. 1YA73 P 21	U-5679	100ta
8	M.X.Toxtaxodjayeva	Pedagogik mahorat	Darslik	Toshkent: 2014 y.	24. 1YA73 A 98	U-5930	10 ta
9	M.Xushnazarova	Umumiy pedagogika(Pedagogika tarixi)	O'quv qo'llanma	Qo'qon: “Farg'ona”. 2021 y.	24. 1YA73 T 71	U-4780	100 ta
10	B.Xodjayev	Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti	Darslik	Toshkent: “Sano-standart”, 2017 y.	24. 1YA73 Q 53	U-5430	10 ta

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Ma'naviyat yulduzlari (Markaziy Osiyolik mashhur siymolar, allomalar, adiblar). - T.: A.Qodiriy nomidagi Xalq merosi nashriyoti, 1999.
2. Ismoilova Z. Pedagogikadan amaliy masbg'ulotlar. - T.: Fan, 2001.
3. Piskunov A.I., Istoriya pedagogiki i obrazovaniya. M.: TS «Sfera», 2001.
4. Bolalarni tarbiyalash va soglomlashtirish ishlarida pedagogik texnologiya.- Toshkent. 2002.
5. Pedagogikadan amaliy mashqlar va masalalar /O'quv qo'lanma. O'. Asqarova.- Toshkent, Istiqlol, 2005.
6. Xasanboev J, To'raqulov X., Xaydarov M., Isanboeva O. Pedagogika fanidan izohli lug'at. - T.: Fan va texnologiya. 2008.
7. Djuraev R.X. va boshq. Pedagogik atamalar lug'ati. -Toshkent, Fan, 2008.
8. Boshqalardan farqli bola: parvarishlash va rivojlantirish. Shubina A.B.Toshkent. 2009.
9. Niyozov G., Axmedova M. Pedagogika tarixidan seminar mashg'ulotlari. -T.: NOSHIR, 2011.
10. Kaldibekova A.S. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyotidan laboratoriya mashg'ulotlari. - T.: —Fan va texnologiya" nashriyoti, 2013.
11. Pedagogik entsiklopediya I va II jild. — O'zbekiston milliy entsiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti. -Toshkent, 2012.
12. Nogiron bolalarni tarbiyalashda oila va maxsus muassasa hamkorligini ta'minlashning ilmiy-pedagogik asoslari. L.Sh.Nurmuhammedova.- Toshkent.2014.
13. Maxsus pedagogika. Toshkent.: —Fan va texnologiyalar 2014.
14. Xalq pedagogikasi. O'quv qo'llanma. M.Mutalipova. -Toshkent, 2015.

Elektron ta'lim resurslari.

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.edu.uz
4. www.ziyo.edu.uz.
5. www.gov.uz
6. www.zivonet.uz
7. www.istedod.uz

Umumiy psixologiya faning mazmuni

Umumiy psixologiya: umumiy psixologiyaning obyekti, vazifalari. Psixologiya tabiiy va ijtimoiy fan sifatida. Psixika haqida tushuncha, psixikaning oriyentirovka qiluvchanlik va boshqaruvchanlik vazifasi. Bosh miya va psixika. Psixika va ong. Psixologiya va falsafa. Sharq mutafakkirlarining psixologik qarashlari. Psixika va ongni tahlil qilish prinsiplari. Hozirgi zamon psixologiyasining tuzilmasi va uning prinsiplari. Psixologiyaning sohalari. Psixologiyaning metodlari va uning tahlili. Faoliyatniig psixologik tahlili. Motivlar va faoliyat. Psixikaning taraqqiyoti. Motivatsiya va emotsiya psixologiyasi. Iroda psixologiyasi. Shaxs psixologiyasi.

Shaxs, individ, individuallik tushunchalari. Frustratsiya va shaxsning istiqbol rejalari. Konformizm. Dunyoqarash va e'tiqod. Muloqot psixologiyasi va nutq. Diqqat va uning turlari. Sezgi va idrok. Xotira va xayol. Tafakkur. Muammoli vaziyat va uni hal qilish. Temperament, uning o'ziga xos xususiyatlari.

“ Umumiy psixologiya” fanidan davlat attestatsiyasi test sinovining asosiy savollari:

1. Psixologiya fani nimani o'rganadi?
guruhga ajiratgan olim qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
3. Psixologiya fan sohalari ko'rsatilgan qatorni toping?
4. Qachon psixologiya fani falsafa fanidan mustaqil fan bo'lib ajralib chiqdi?
5. Bilish jarayonlari qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
6. "Dualizm" oqimining asoschisi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
7. Dualizm talimotining mohiyati nimadan iborat?
8. Jon o'z mohiyatiga ko'ra olovsimon uchqundan iboratligini ilgari surgan olim?
9. Jon o'z mohiyatiga ko'ra olovsimon atomdan iboratligini ilgari surgan olimni belgilang.
- 10.«Jon qismlarga bo'linmaydi lekin u faoliyatning oziqlanishi, his etishi va harakatga kelishi, aql idrok kabi turlarga oid qobiliyatlarni namoyon qiladi» mazkur fikr kim tomonidan ilgari surilgan?
- 11..Psixikaning eng yuksak darajasi bo'lib u, faqat insongagina xosdir?
12. Bu shunday psixik jarayonlar holatlar yig'indisiki, unda inson o'z xatti-xarakterlariga javob bermaydi, anglamaydi?
- 13.Ong nima?
- 15.Psixika nima?
- 16.Organizmning tashqi va ichki tasurotlariga markaziy nerv tizimi orqali beradigan javob reaksiyasi..... deb ataladi?
- 17.Refleks nima?
- 18.Instinkt bu - ...?
- 19.Tropizm bu -?
- 20.Ong va faoliyat bir-biriga qarama-qarshi ham aynan bir narsa emas ular bir butunlikni tashkil etadi?
- 21.Dastlabki psixologik tadqiqotlar laboratoriyasi qachon kim tomonidan ochildi?
- 22.Ilkl bora test tushunchasi kim tomonidan ishlatilgan?
- 23.Muloqot – bu...?
- 24.Monologik nutq nima?
- 25.So'z belgilari tizimi bo'lib, u muloqot jarayonida psixik faoliyat mahsuli bo'lib yuzaga keladi?
- 26.Pedagog va o'quvchilarning o'zaro ta'sir etish usullari yig'indisi.....?
- 27.Faoliyat nima?
- 28.Ko'nikma bu...?
- 29.Qaysi olim tomonidan "oliy nerv faoliyati" tushunchasini faoliyat tushunchasiga nisbatan qo'llangan?
- 30.Tashqi real ishdan ichki ideal ishga o'tish jarayoni bu.....?

31. Shaxs tushunchasiga to'g'ri ta'rif berilgan qatorni toping?
32. Xozirgi zamon psixologiyasida shaxs faolligi manbai – bu?
33. Avval... ongli bajarib, keyinchalik avtomatlashgan xatti-harakatlarga ..... aytiladi?
34. Motiv bu-...?
35. Emotsiya bu -...?
36. Iroda ta'rifini aniqlang.
37. Iroda sifatlarini aniqlang.
38. Individuallik bu...?
39. Diqqatning ta'rifi qaysi javobda to'g'ri berilgan?
40. Diqqat turlari faolligiga ko'ra –?
41. Diqqat xususiyatlari – bu...?
42. Sezgi – bu...?
43. Sezgilar tasnifini aniqlang?
44. Adaptatsiya – bu...?
45. Qorni ochlikni, chanqashni sezish qaysi sezgi turiga oid?
46. Sezgi qanday jarayon?
47. Analizator – bu...?
48. Idrok ta'rifini aniqlang?
49. Sezgi a'zolarimizga bevosita ta'sir etib turib, ongimizda bir butun holda aks etishiga... deyiladi?
50. Gallyutsinatsiya - bu ...?
51. Yo'q narsalarni idrok qilish bu?
52. Ilyuziya bu...?
53. Narsa va hodisalarni, uni ayni paytda idrok qilmay esga tushirish.....?
54. Ilgari idrok qilingan narsa va hodisalarni takror idrok qilish natijasi?
55. O'tmishda idrok qilingan narsalarning his-tuyg'u, fikr va ish-harakatlarning ongimizda qayta tiklanishi..... deb ataladi?
56. Beixtiyor esda qoldirishda qaysi jarayon asosiy rol o'ynaydi?
57. Xotira jarayonini aniqlang?
58. Konformlilik bu...?
59. Faoliyat turlari?
60. Hissiyot bu -...?
61. Oliy hislarni aniqlang?
62. Axloqiy hislarga nimalar kiradi?
63. Idrok qanday psixik jarayon?
64. Psixik faolligiga ko'ra xotira turini aniqlang?
65. Faoliyat maqsadi ko'ra xotira turini aniqlang?
66. Ijodiy xayolning maxsus turi qanday nomlanadi?
67. Odam o'zini oldiga hech qanday maqsad qo'ymasdan irodani ishga solmasdan qandaydir o'z-o'ziga obraz va tasavvurlarni yaratishga.....aytiladi?
68. .... oldindan belgilangan maqsad asosida iroda kuchini ishga solib, muayyan obraz va tasavvurlarni yaratishga aytiladi?
69. Ijodiy xayolning tilakdagi kelajakka qaratilgan shakli bu .....?
70. Mazkur xayol turida voqelik aks ettiriladi, orzular amalga oshadi?

71. Amalga oshmaydigan xayol turi qanday nom bilan ataladi?
72. Tafakkur bu-?
73. Shunday bir tafakkur operasiasidirki, uning yordami bilan biz narsa va hodisalarni fikran yoki amaliy va xususiyatlarni tahlil qilamiz?
74. Shunday bir tafakkur operasiasidirki, biz narsa va hodisalarning analizda bo'lingan, ajratilgan ayrim qismlarini, bo'laklarini sintez yordami bilan fikran va amaliy ravishda birlashtirib, butun holiga keltiramiz?
75. Shunday bir tafakkur operasiasidirki, bu operatsiya vositasi bilan ob'ektiv dunyodagi narsa va hodisalarning bir-biriga o'xshashligi va bir-biridan farqi aniqlanadi?
76. Narsa va hodisalarning belgi va xususiyatlari haqida tasdiqlab yoki inkor qilib aytilgan fikr.....deb ataladi?
77. Tafakkur turlarini aniqlang?
78. Tafakkurning sifati bu-?
79. Uzoq davom etadigan anchagina kuchli hissiy holatdir?
80. Uzoq davom qiladigan va barqaror bo'lgan emotsional holatdir?
81. Stress so'zining ma'nosi nima?
82. Jamiyatning axloqiy yuksalishi insoniyatning manfaatlarini va ideallarini ifodalaydi?
83. Odamning aqliy faoliyati bilan bog'liq bo'lgan hislar?
84. Odamlar chiroyli narsani ko'rganlarida, shu narsalarni tasavur qilganlarida va ular to'g'risida fikr yuritganlarida ularda paydo boladigan ijobiy hislar bu...?
85. Kishining shunday faolligidirki, bunday faollik oldindan biror maqsad qo'yib va shu maqsadga erishish vositalarini oldindan belgilab, ongli ravishda zo'r berish natijasida voqe bo'ladi?
86. Temperament so'zining ma'nosi?
87. Temperament haqidagi dastlabki ta'limot kim tomonidan yaratilgan?
88. Shaxsning individual psixik xususiyatlariga nimalar kiradi?
89. Asab tizimining kuchli, muvozanatli inert (sustkash), og'ir vazmin tip qaysi temperamentga mos keladi?
90. Xolerik bu...?
91. Xarakter-bu...?
92. Keltirilgan olimlardan qaysi biri xarakterni inson yuz tuzilishiga qarab aniqlashni taklif etganlar?
93. Insoning o'zini xayolan suhbatdoshi o'ziga qo'yish orqali uning kechinmalari va hissiyotlarini tushunishga intilishi. Bunda insonning emosional muammolariga yondashishi tushuniladi?
94. Ikki yoki undan ortiq kishilar o'rtasidagi nutq -?
95. Inson yuz harakatlarining bir qismi bo'lib, u orqali insonning o'ylari, hatti-harakatlari, tasavurlari, xotiriashi, taajjubi va hokazolarda namoyon bo'ladi?
96. Inson tanasi yoki uning qismlari yordamida ifodalanadigan harakatlar tizimidir?
97. Qobiliyatlar nimada namoyon bo'ladi??
98. Biz uning bir narsadan ikkinchi boshqa bir narsaga, faoliyatning bir turidan boshqa turiga o'tishini tushunamiz?

99. Miya fikrlarimizni mahorat bilan boshqarib, inson organizmining beshta asosiy tuyg'ulari.....nazorat qiladi?
100. Xotira jarayonlari ko'rsatilgan qatorni toping?
101. Faoliyatda motiv qanday vazifani bajaradi ?
102. Odamning har xil yosh bosqichlarida psixik rivojlanishining xususiyatlarini o'rganadigan psixologiya tarmog'i bu...?
103. Ta'limtarbiyaning psixologik qonuniyatlarini o'rganadigan psixologiya tarmog'ibu ...?
104. "Biz bolalarni o'rgana olmasdan turib, tarbiyalay olmaymiz" ushbu fikr muallifi kim?
105. Yosh psixologiyasining predmeti?
106. Yosh psixologiyasi sohalari keltirilgan qator?
107. "Inson tarbiya predmeti sifatida" nomli asar muallifi?
108. E.Erikson bo'yicha 3davr nima deb nomlanadi?
109. Senzitiv davr bu....?
110. Yosh va pedagogik psixologiya fan sifatida qachon taraqqiy etib rivojlangan?
111. Tashkiliy metodlarni tarkibiy qismlari keltirilgan javobni toping?
112. Yosh psixologiyasining asosiy metodologik tamoyillari bu....?
113. E.G'. G'oziev bo'yicha yosh davrlari nechta turi ko'rsatilgan?
114. Yosh va pedagogik psixologiya fanini taraqqiy etishda o'zbekistonlik olimlar ko'rsatilgan qatorni toping.
- 115..
116. Ontogenez bu...?
117. Prenatal davr qanday davr?
118. Ona qornida rivojlanishi nechta bosqichni o'z ichiga oladi?
119. Test metodi birinchi bor kim tamonidan nechanchi yilda fanga kiritilgan?
120. "Men", "o'zim" konsepsiyasi bolada qaysi yosh davrida vujudga keladi?
121. Ilk bolalik davri nechil yoshlarni o'z ichiga oladi?
122. ~~Ilk bolalik davrining asosiy faoliyati demakdir~~ bu qaysi metod turi?
123. Maktabgacha yosh davri nechil yoshlarni o'z ichiga oladi?
124. Maktabgacha yosh davri nechil bosqichni o'z ichiga oladi?
125. Maktabgacha yosh davrining asosiy faoliyati bu...?
126. Maktabgacha yosh davrining asosiy xususiyati bu....?
127. Bolaning o'yin jarayoni va uni tashkil qilishda tajriba, bilim va ko'nikmalardan ijodiy foydalanishi....
128. Ijodiy o'yin turlari ko'rsatilgan qatorni toping?
129. Maktabgacha yoshidagi bolalar diqqatini qaysi turi rivojlangan bo'ladi?
130. Bolalardagi predmetni idrok qilish necha oydan boshlanadi?
131. Bolaning qaysi faoliyatida aqliy harakatlari tarkib topa boshlaydi?
132. Bolaning shaxsi va shaxsiy xislatlari qaysi davrda rivojlanadi?
133. Kichik maktab yoshi davriga necha yoshgacha bo'lgan davr kiradi?
134. Kichik maktab yoshida o'quv jarayonida asosan o'qituvchilar nimani talab qiladi?
135. Kichik maktab yosh davrining asosiy faoliyat turi?
136. Kichik maktab yosh davrining asosiy xususiyati?

137. Bolaning psixik faoliyatni *rejalashtirish, boshqarish, nazorat qilish kabi* murakkab shakllariga javob beradigan maxsus bo'limlari necha yoshda to'liq rivojlanadi?
138. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi faolligining nech xil ko'rinishi mavjud?
139. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi Jismoniy faolligi bu...?
140. Kichik maktab yoshidagi o'quvchi Psixik faolligi bu...?
141. Kichik maktab yoshi davrida qanday xotira rivojlanadi?
142. Kichik maktab yoshidagi bolalarni tafakkuri, nutqi, uning qaysi psixologik jarayon bilan rivojlanadi?
143. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda qanday ko'nikmalar vujudga keladi?
144. 6- 7 yoshdagi normal rivojlanayotgan bola o'z nutqida nechtagacha so'z boyligidan foydalanadi?
145. Bu metod ijtimoiy psixologiya metodi bo'lib qo'yilgan savollarga javob olishga va buning natijasida ma'lumot olishga mo'ljallangan metoddir. Qaysi metod haqida gap boryapti?
146. "Akseleratsiya" so'zining ma'nosi nima?
147. Empirik metod nimaga asoslanadi?
148. O'smirlik yoshida o'zaro munosabatlarning xususiyatlari va «tanglik» davrining kechishi nima bilan aniqlanadi?
149. O'smirlik yoshi necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
150. O'smirlik davri qanday psixologik ko'rinishlari bilan xarakterlanadi?
151. O'smirlik davrini "psixik rivojlanishdagi krizis » deb nomlagan olim?
152. O'smirlik davri necha bosqichga bo'linadi?
153. Xarakter aksentuatsiyasi tushunchasini fanga kim tomonidan olib kirilgan?
154. O'tish davrining inqirozi haqidagi nazariya asoschilari?
155. Qaysi davrda bolalikdan kattalik holatiga ko'chish jarayoni sodir bo'ladi?
156. Qaysi faoliyat o'smirda yuksak axloqiy xis tuyg'ularni vujudga keltiradi?
157. O'smirlik davrida xotira jarayonining qaysi turi rivojlanadi?
158. O'smirlik davrida men obrazlarining qaysi turlari shakllanadi?
159. O'smirlik davrining asosiy faoliyati bu...?
160. Ta'surotni qabul qilib oladigan retseptorlar hamda javob reaksiyasini qaytaruvchi organlar bilan bog'laydigan *sezuvchi nervlar bu...?*
161. Ilk o'spirinlik yoshi necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
162. Ilk o'spirinlik davrida shaxs motivatsion sohasining rivojlanishiga urg'u bergan olim?
163. Kim tomonidan 1920 yilda o'spirinlik haqida nazariyalar ko'pligi ta'kidlangan va 3ta yirik yo'nalishlarni ajratib ko'rsatgan?
164. Qaysi davr umumiy va maxsus layoqatlarning rivojlanishi bilan xarakterlanadi?
165. Qaysi davrda odamning fuqaro sifatida shakllanishi uning ijtimoiy jihatdan yetilishi o'z taqdirini o'zi hal qiladi, ijtimoiy hayotida faol ishtirok etish davri qaysi?
166. Pubertat bu..?
167. Dismorfofobiya bu..?
168. Yoshlik davri nech yoshlarni o'z ichiga oladi?
169. Yoshlik davrining asosiy faoliyat turi...?

170. Sezgirlikning barqarorlashuvi necha yoshgacha davom etadi?
171. B.G. Ananov bo'yicha tadqiqot metodlari nech guruhga bo'linadi?
172. Bola taraqqiyotining ikki zonasini ajratib ko'rsatgan olim?
173. "Ong faoliyatda paydo bo'lib, faoliyatda shakillanadi" degan fikr muallifi bu...?
174. G.S. Abramova bo'yicha yosh davrlari nechta turi ko'rsatilgan?
175. .... yani uzluksiz metodi yordamida subektiv omillarning o'ziga xosligini, ijtimoiy muxitning sinaluvchiga tasiri o'rganiladi bu qaysi metod turi?
176. Elkonin harakatli o'yinlarning foydalari, mazmuni, o'zaro bog'liqligidan kelib chiqib ularni necha guruhga ajratgan?
177. Freydizm yo'nalishiga kim asos solgan?
178. Inson yoshiga qarab sezgirlikning barqarorlashuvi 2550 yoshgacha davom etishligini aniqlagan olim bu...?
179. Anketa metodi qanday usulda o'tkaziladi va nechta guruhga bo'linadi?
180. Pubertat (jinsiy yetilish) davri necha yoshlarni o'z ichiga oladi?
181. Yosh davrlari to'g'ri tasniflangan qatorni aniqlang?
182. Kichik yoshdagi o'quvchilarni xotirasi kattalarning xotirasidan...?
183. Maktabgacha davrdagi bolalarda qanday psixik jarayon rivojlanadi?
184. Nechanchi sinfdan boshlab o'qishga qiziqish differensiyalashadi?
185. Normal bola necha oydan yura boshlaydi?
186. O'quv jarayoni ko'proq qaysi sinf o'quvchilarini o'ziga jalb qiladi?
187. O'sish nima?
188. Obrazli xotira qaysi davrda kuchli rivojlanadi?
189. Bola shaxsida qaysi bilish jarayoni orqali bolada yozma nutq paydo bo'ladi?
190. Qaysi davr bolaning nutq va nutq faoliyati to'g'ri maqsadga muvofiq rivojlanishi bosqichi hisoblanadi?
191. Yetuklik davrining birinchi bosqichi qaysi yosh oralig'ini qamrab oladi?
192. Yetuklik davrida shaxs faoliyatining asosiy xususiyati nima?
193. Yetuk shaxsda javobgarlik hissi qanday kengayadi?
194. Yetuklik davrida "o'ziga hisob berish" nimani anglatadi?
195. 33–35 yoshlarda kuzatiladigan muhim psixologik o'zgarish nima bilan bog'liq?
196. Yetuklik davrida faoliyat samaradorligi asosan nimaga tayanadi?
197. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichi qaysi yoshlarni qamrab oladi?
198. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichida mehnatga munosabat qanday o'zgaradi?
199. Yetuklik davrining ikkinchi bosqichida hayot tajribasi nimani ta'minlaydi?
200. Yetuklik davrida "Men" obrazi nechta asosiy ko'rinishda namoyon bo'ladi?
201. Retrospektiv "Men" nimani ifodalaydi?
202. Yetuklik davrida o'zini anglashning bosh mezoni nima?

“ Umumiy psixologiya ” fani bo'yicha o'quv adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati
Asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar

№	Muallif	Adabiyot nomi	Nashr yili	Adabiyotning ARMdagi shifri	Adabiyotning ARMdagi inventar raqami
1.	Z.T.Nishonova, N.G'.Kamilova, D. U.Abdullayeva, M.X.Xolnazarova.	Rivojlanish psixologiyasi. Pedagogik psixologiya.	Toshkent. 2017	88.4	y/k 40406/1
2.	Ivanov I., Zufarova M.	Umumiy psixologiya.	O'z.FMJ, 2008	88.3 1-98	Y- 6858/100
3.	Xaydarov F.I., Xalilova N.	Umumiy Psixologiya	/darslik/ Toshkent – “Innovatsiya - ziyo” - 2021	88 3 ya73	922257/1
4.	Yugay A.X., Mirashirova N.A	Общая Психология	T., Fan va texnika markazi, 2012.	88.3 Ю 15	Y-7586/8
5.	Jalilova S.	Taraqqiyot psixologiyasi va differensial psixologiya	Darslik. Innovatsiya 2020	88.83	322451- 322455
6.	Do'stmuxamedova Sh. A NishonovaZ.T., JalilovaS.X., Sh.K.Karimova., Sh.T. Alimbaeva	Yosh va pedagogik psixologiya	T. TDPU, 2013 .	88.574 Ë 83	Y-7586/8
7.	O.Tolipova	Umumiy psixologiya	“Ilm va fan” nashryoti 2023.	88.4	88.3ya-ua- 722
8.	D. Saliyeva	Ontogenez psixologiyasi	“Farg’ona” nashiryoti 2024	88.2 Ya73	y/k1155/1- 30

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Maxsudova M.A. Muloqot psixologiyasi. T., 2006
2. Nishanova Z, Psixik taraqqiyot diagnostikasi. T., TDPU, 2004
3. Nishonova Z.T., Tulyaganova S.T., Ubayduilaev A.X. "O'smirlik davrida o'quvchi holatining namoyon bo'lishi".T.TDPU, 2009.
4. G'oziev E.G'. Ontogenez psixologiyasi .-T.: Noshir. 2010. 359 b.

Elektron ta'lim resurslari

1. www.childpsv.ru
2. www.edu.uz
3. www.flogiston.ru
4. www.pedagog.uz
5. www.psychology.uz
6. www.psychology.net.ru
7. www.psvcatalog.ru
8. www.psychology.net.ru

9. www.tdpu.uz

60111000-Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari ta'lim yo'nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun maxsus (majburiy) fanlardan yakuniy davlat attestatsiyasini test shaklida o'tkazish tartibi va baholash mezon

Yakuniy davlat attestatsiyasi test shaklida o'tkaziladi. Tabiiy geografiya fanidan jami 40 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 balldan jami 40 ball beriladi. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fanidan jami 40 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 balldan jami 40 ball beriladi. Umumiy pedagogika fanidan jami 10 ta savol bo'lib, har bir savolga 1 balldan jami 10 ball beriladi. Umumiy psixologiya fanidan jami 10 ta savol bo'lib har bir savolga 1 balldan jami 10 ball beriladi.

Yakuniy davlat attestatsiyasi o'tkazish uchun har bir savolga bir daqiqa (misol va masalalar qatnashgan savollar uchun ikki daqiqa) vaqt beriladi.

Talabalarning yakuniy davlat attestatsiyasi natijalari quyidagi baholash jadvali asosida amalga oshiriladi:

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi baholar e'lon qilingan kundan e'tiboran 24 soat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtasida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

EDU-DEPARTMENT.KOKANDSU.UZ tizimi orqali ERI bilan tasdiqlangan

Qo'qon davlat universiteti

Hujjat kodi: YADA0048

Kafedra mudirlari tasdig'i

Kafedra mudiri
(Geografiya va iqtisodiyot)

Tasdiqlangan

TOBIROV ODILJON QOBILJON O'G'LI

2026-03-17 03:37:32

S/N: 78D457F4

Dekanat va Boshqarma tasdig'i

Fakultet dekani

Tasdiqlangan

XO'JAYEV VAXOBJON UMAROVICH

2026-03-23 06:40:22

S/N: 791DC60C

O'quv-uslubiy boshqarma

Tasdiqlangan

BARATBAYEV BEKZOD BATIROVICH

2025-10-29 10:04:43

S/N: 78E806EB